

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

**Diagnoza podstawowych
uwarunkowań rozwojowych
w układzie dynamicznym
i porównawczym dla gminy Szczurowa**

Projekt „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne”

Projekt: „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych w układzie dynamicznym i porównawczym dla gminy Szczurowa

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINYSZCZUROWA

Opracowanie:

Anna Gruszczyńska, Krzysztof Malczyk – część I – analiza dynamiczna

Anna Gruszczyńska, Wojciech Odzimek – część II – analiza porównawcza

Spis treści

Spis treści	2
Najważniejsze wnioski	3
Potencjał turystyczny	3
Potencjał gospodarczy	3
Kapitał ludzki	4
Jakość życia	5
Atrakcyjność przyrodnicza	6
Zarządzanie rozwojem	7
Podstawy metodologiczne	8
Ogólna charakterystyka gminy	11
CZĘŚĆ I – analiza dynamiczna	13
Wprowadzenie metodologiczne	13
Potencjał turystyczny	13
Potencjał gospodarczy	15
Kapitał ludzki	17
Jakość życia	19
Atrakcyjność przyrodnicza	22
Zarządzanie Rozwojem	24
CZĘŚĆ II – analiza porównawcza	27
Wprowadzenie metodologiczne	27
Potencjał turystyczny	28
Potencjał gospodarczy	29
Kapitał ludzki	31
Jakość życia	33
Infrastruktura komunikacyjna	35
Atrakcyjność przyrodnicza	37
Zarządzanie rozwojem	39

Najważniejsze wnioski

Potencjał turystyczny

- Wg danych pochodzących ze statystyki publicznej gmina nie posiada turystycznej bazy noclegowej. Słabo rozwinięta jest również infrastruktura gastronomiczna, stanowiąca niezbędny element zaplecza turystycznego. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w nieodnotowanym ruchu turystycznym.
- Analiza innych źródeł pozwala jednak stwierdzić, że Gmina posiada istotne walory turystyczne, zarówno o charakterze kulturowym jak i przyrodniczym. Cennym zasobem Gminy są zabytkowe dwory szlacheckie, obiekty sakralne oraz miejsca pamięci. Elementy te stwarzają potencjał rozwoju ruchu zorganizowanego turystycznego na terenie Gminy.
- Z uwagi na swoje położenie oraz walory krajobrazowe gmina jawi się jako miejsce do rozwoju turystyki wypoczynkowej i aktywnej, szczególnie wędrówek pieszych i rowerowych. Odnotowania wymaga fakt, że przez teren gminy przebiega rowerowy szlak turystyczny Salina Cracoviensis, obejmujący dawne saliny wielicko-bocheńskie.

Potencjał gospodarczy

- Struktura gospodarki lokalnej wskazuje na jej rolniczy charakter (23% osób w wieku produkcyjnym prowadzi indywidualne gospodarstwa rolne). Gmina charakteryzuje się również największą spośród badanych jednostek przeciętną wielkością gospodarstwa rolnego (5,25 ha, średnio w powiecie brzeskim to 2,94 ha). Oparcie gospodarki na sektorach o niskiej produktywności znajduje odzwierciedlenie w wysokości wpływów do budżetu gminy pochodzących z podatku CIT. Średnio na mieszkańca w latach 2010-2011 było to 0,88 zł, podczas gdy przeciętna w powiecie brzeskim wyniosła ponad 36 zł.
- Mieszkańcy gminy odznaczają się wyjątkowo niskim poziomem przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców utrzymuje się na

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zbliżonym poziomie od kilku lat, wynoszącym ok. 45 podmiotów. W 2012 r. w powiecie brzeskim na 1 tys. mieszkańców zarejestrowanych było 65 podmiotów, a wskaźnik przedsiębiorczości w Małopolsce wyniósł 102 zarejestrowane jednostki.

- Pomimo niskiej przedsiębiorczości oraz niekorzystnej struktury gospodarki wg danych statystycznych gmina nie wykazuje problemów na lokalnym rynku pracy. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego jest od lat niższy zarówno od średniej powiatowej jak i wojewódzkiej. Jednocześnie niski w gminie jest wskaźnik zatrudnienia, co oznacza, że większość pracodawców zatrudniających mieszkańców Gminy zarejestrowanych jest poza jej terenem. Sposobem na większą aktywność gospodarczą w Gminie może być efektywne wykorzystanie potencjalnych terenów inwestycyjnych.

Kapitał ludzki

- Wskaźnik migracji na terenie Gminy charakteryzował się w ostatnich latach znaczną zmiennością, nie pozwalającą określić jednoznacznego trendu w tym obszarze. Przeciętnie w latach w 2007-2012 na 10 tys. mieszkańców gminy saldo migracji było nieznacznie dodatnie i wyniosło 1,43 (powiat brzeski 4,02; województwo małopolskie 10,92). Tym samym atrakcyjność osadniczą gminy na tle sąsiednich jednostek określić należy jako względnie niską.
- Negatywnym ujemnym trendem odznacza się przyrost naturalny. Wskaźniki przyrostu naturalnego począwszy od roku 2008 charakteryzują się coraz niższymi wartościami, zdecydowanie odbiegając od wartości przeciętnych wskaźników obserwowanych w powiecie brzeskim i województwie małopolskim (w roku 2012 Gmina Szczurowa -2,56%, powiat 2,12 %, województwo 1,35 %). Utrzymująca się negatywna tendencja demograficzna znajduje odzwierciedlenie w strukturze wiekowej ludności, wskazując na postępujący szybciej niż przeciętnie w Małopolsce proces starzenia się społeczeństwa.
- Wskaźniki jakości nauczania w gminie charakteryzują się wartościami niższymi od średnich wyników obserwowanych w województwie. Dotyczy to zarówno przeciętnych wyników egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej jak i wyników testu po 6 klasie szkoły podstawowej (dane dla lat 2007-2012). Utrzymywanie się takiego stanu rzeczy może przełożyć się na

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

migrację najzdolniejszej młodzieży do szkół leżących poza terenem gminy już na pierwszych etapach edukacji.

Jakość życia

- Gmina charakteryzuje się jest wysoką dostępnością do usług podstawowej opieki zdrowotnej. Liczba zakładów opieki zdrowotnej na terenie gminy przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest najwyższa spośród wszystkich badanych jednostek. Wysoka jest również liczba porad w ramach POZ, nieznacznie przekraczająca średnią wojewódzką.
- Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeciągu ostatnich trzech lat był wyższy zarówno od średniej powiatowej jak i wojewódzkiej. Przeciętnie co dziesiąty mieszkaniec gminy korzysta z takiej pomocy, ponadto odsetek dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wynosi w Gminie prawie 60% (w województwie niespełna 40%). Tym samym gminę należy zaliczyć do jednostek o względnie wysokiej skali problemów społecznych.
- Jedynie połowa dzieci w wieku 3-5 lat z terenu Gminy objętych jest wychowaniem przedszkolnym (powiat brzeski 65%, województwo małopolskie 69%). Ponadto należy stwierdzić, że w zakresie usług edukacyjnych warunki oferowane przez szkoły i gimnazja z terenu Gminy nie odbiegają istotnie od przeciętnych warunków w województwie małopolskim. Problemem jest wspomniana uprzednio jakość nauczania mierzona wskaźnikami wyników uzyskiwanych przez uczniów na koniec edukacji. Jedynie jedno na siedem gimnazjów z terenu gminy znajduje się w grupie szkół o wysokim wyniku testu gimnazjalnego (część matematyczno-przyrodnicza).
- W obszarze usług kultury Gmina odznacza się jednymi z najlepszych wskaźników wśród wszystkich badanych jednostek. Szczególnie w zakresie czytelnictwa, gdzie zarówno odsetek korzystających z bibliotek publicznych (230 osób na 1000 ludności, powiat brzeski 190, województwo małopolskie 200), jak i ilość księgozbioru przypadająca na 1 czytelnika (29 woluminów, powiat brzeski 24, województwo małopolskie 16) stanowią świadectwo wysokiej jakości usług w tym obszarze.
- Cechą charakterystyczną Gminy jest również rozbudowana oferta sportowa. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na terenie Gminy funkcjonuje 9

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

klubów sportowych (w powiecie brzeskim 6, w Małopolsce 4). Przeciętnie wypada natomiast wykorzystanie dużego potencjału w tym obszarze, liczba ćwiczących (382 osoby na 10 mieszkańców) jest nieznacznie wyższa od wskaźników dla powiatu (345 osób) oraz województwa (288 osób).

- W zakresie dostępności do infrastruktury sieciowej największym mankamentem dla mieszkańców jest możliwość skorzystania z instalacji kanalizacyjnej. Na koniec 2011 r. miało ją jedynie 5,7% mieszkańców Gminy (30% mieszkańców powiatu, 55% województwa). Odsetek korzystających z instalacji wodociągowej był na poziomie powiatowym (60%, województwo 76%), inwestycji wymaga również infrastruktura gazowa (46% korzystających w Gminie, 72% w powiecie, 63% w województwie).
- Bliskość autostrady korzystnie wpływa na dostępność komunikacyjną Gminy. Z uwagi na czas dojazdu większeciążenia komunikacyjne występują w kierunku Tarnowa, który stanowi podstawowe miejsce korzystania z usług publicznych wyższego rzędu. Akcentowanym problemem jest transport wewnątrzgminny.

Atrakcyjność przyrodnicza

- Ponad połowa gminy objęta jest różnymi formami prawnej ochrony przyrody. Wskazuje to na wysoką różnorodność biologiczną gminy, pomimo prawie płaskiego terenu i niewielkiej lesistości (ok 10% powierzchni gminy). Na wyróżnienie zasługują formy przyrody powstałe w wyniku działalności cieków wodnych.
- Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska kształtowały się zmiennie w ostatnich latach. Przeciętnie na mieszkańca w latach 2009-2011 wydano o połowę mniej niż w województwie małopolskim. Odnotować jednak należy, że wydatki w roku 2011 były najwyższe spośród wszystkich badanych lat i zrównały się z przeciętnymi wydatkami w Małopolsce w tym obszarze.
- Wśród podstawowych potrzeb w zakresie ochrony środowiska wymienić należy zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków. Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków odzwierciedla dostępność mieszkańców do kanalizacji i utrzymuje się od lat na poziomie kilku procent.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zarządzanie rozwojem

- Ostatnie lata charakteryzowały się znaczącym wzrostem wydatków inwestycyjnych w gminie. W roku 2011 stanowiły one prawie połowę budżetu gminy, w roku 2012 ponad 30%. Co równie ważne, ponad 37 % wydatków inwestycyjnych finansowanych jest ze środków unii europejskiej, a całkowita wartość umów podpisanych na realizację projektów unijnych, w przeliczeniu na 1 mieszkańca sięga niespełna kwoty 15 tys. zł.
- Skokowy wzrost nakładów inwestycyjnych nie znajduje odzwierciedlenia w rosnącym zadłużeniu gminy. Poziom zadłużenia od lat utrzymuje się na niewielkim, stabilnym kilkuprocentowym poziomie. W roku 2012 wartość zobowiązań gminy stanowiła 7,63% jej dochodów, podczas gdy przeciętna gmina powiatu brzeskiego charakteryzowała się zadłużeniem na poziomie 36,46%, a przeciętna gmina Małopolski 45,67%. Gmina cechuje się również wysoką zdolnością do samofinansowania inwestycji.
- Ambivalentny obraz dostarczają wskaźniki określające poziom kapitału społecznego. Z jednej strony wysoka i stale rosnąca jest liczba działających organizacji pozarządowych działających na terenie gminy (w 2012 r. 37 podmiotów na 10 tys. mieszkańców, w powiecie brzeskim 25 podmiotów, w Małopolsce 30 podmiotów), co korzystnie świadczy o zaangażowaniu mieszkańców w rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Z drugiej strony niekorzystnie o partycypacji obywatelskiej świadczy frekwencja wyborcza. Niezależnie od rodzaju wyborów, od lat utrzymuje się na poziomie o kilka punktów procentowych niższym niż średnia w województwie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podstawy metodologiczne

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zestawienie wybranych danych statystycznych, charakteryzujących podstawowe uwarunkowania i czynniki rozwojowe Gminy Szczurowa. Zasadnicza część raportu składa została podzielona na dwa rozdziały. Pierwszy rozdział przedstawiający analizę dynamiczną składa się z sześciu części, przedstawiających charakterystykę potencjału turystycznego, potencjału gospodarczego, kapitału ludzkiego, jakości życia, atrakcyjności przyrodniczej oraz zarządzania rozwojem. W ramach każdego obszaru wyszczególniono charakterystyczne wskaźniki, które zobrazowane zostały za pomocą wykresów. Okres analizy dynamicznej obejmuje lata 2007 – 2012, a odstępstwa od tej reguły wynikają jedynie z dostępności danych. Każdy obszar posiada zwarte podsumowanie prezentowanej treści, uzupełnione o płynące z analizy wnioski planistyczne.

Dla precyzyjnego zobrazowania sytuacji Gminy Szczurowa zdecydowana większość danych została poddana badaniu w dwóch płaszczyznach. Z jednej strony w układzie prezentowanym w pierwszej części układu dynamicznym, jako analiza podstawowych trendów rozwojowych. Z drugiej strony w układzie porównawczym z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o zbliżonym potencjale rozwojowym. Analiza porównawcza stanowi zawarta została w rozdziale drugim niniejszego raportu. W celu jej przeprowadzenia wybrano 4 gminy, będące partnerami projektu Nowoczesne Zarządzanie Publiczne. Bliskość terytorialna, jak i podobne wnioski płynące z samooceny CAF – będące podstawą zbudowania partnerstwa Projektu, wskazują, że procesy rozwojowe przebiegają tu w zbliżonym kierunku, a mieszkańcy i władze tych gmin stają przed podobnymi wyzwaniami. Natężenie zmian może jednak zależeć od specyficznych uwarunkowań danego obszaru, a także od zróżnicowania wewnętrznego. W związku z tym wybrana dla celów porównawczych grupa stanowi układ heterogeniczny, dzięki czemu stworzony został wieloaspektowy układ odniesienia dla zmian zachodzących w Gminie Szczurowa. Dodatkowo wyspecyfikowane wskaźniki odniesiono do średnich wartości dla województwa małopolskiego oraz powiatu brzeskiego, do którego należy Gmina Szczurowa, a także powiatu tarnowskiego, do którego należą pozostałe gminy

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wchodzące w skład partnerstwa. Podstawowe charakterystyki wybranych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Podstawowa charakterystyka gmin i powiatów z grupy porównawczej z roku 2012.

Gmina/Powiat	Powierzchnia [km ²]	Ludność [liczba osób]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	Dochody budżetu [zł]
MAŁOPOLSKIE	15183	3354077	221	7 095 194 984
Powiat brzeski	591	92645	157	266 447 178
Szczurowa	135	9771	72	34 935 419
Powiat tarnowski	1412	199062	141	578 428 183
Pleśna	83	11859	143	30 892 497
Radłów	86	9738	113	32 018 554
Wojnicz	79	13305	168	37 723 265
Zakliczyn	122	12397	102	36 417 552

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza porównawcza przeprowadzona została w układzie 22 podobszarów tematycznych, które zawierają się w sześciu obszarach analizowanych wstępnie w układzie dynamicznym. Szczegółowy układ badanych obszarów i podobszarów przedstawiony został na schemacie nr 1.

Precyzja przeprowadzonych analiz wymaga przede wszystkim odpowiedniego doboru danych wejściowych, które w sposób rzetelny i w miarę całościowy powinny odzwierciedlać procesy zachodzące w ramach analizowanych obszarów i podobszarów badawczych. W celu zapewnienia możliwie najbardziej obiektywnego opisu zjawisk przeanalizowano łącznie 72 wskaźniki statystyczne, które przypisano do konkretnych obszarów. Wykorzystano następujące źródła danych:

- Bank Danych Lokalnych GUS;
- Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie;
- Ministerstwo Finansów;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
- Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie;
- Urząd Statystyczny w Krakowie;
- Urząd Komunikacji Elektronicznej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Schemat 1 Obszary i podobszary tematyczne poddane analizie diagnostycznej.

Potencjał turystyczny	<ul style="list-style-type: none"> • baza turystyczna • popyt na turystykę
Potencjał gospodarczy	<ul style="list-style-type: none"> • struktura gospodarki • przedsiębiorczość • innowacyjność • rynek pracy
Kapitał ludzki	<ul style="list-style-type: none"> • potencjał demograficzny • potencjał intelektualny
Jakość życia	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona zdrowia • problemy społeczne • edukacja • kultura • kultura fizyczna • gospodarka mieszkaniowa • infrastruktura drogowa • infrastruktura kolejowa • infrastruktura teleinformatyczna
Atrakcyjność przyrodnicza	<ul style="list-style-type: none"> • krajobraz przyrodniczy • zagrożenia przyrody
Zarządzanie rozwojem	<ul style="list-style-type: none"> • zarządzanie publiczne • kapitał społeczny • stan finansów samorządowych

Łączna analiza danych wyjściowych otrzymanych po przeprowadzeniu analizy dynamicznej oraz analizy porównawczej stanowiła podstawę do sformułowania głównych wniosków diagnostycznych, które zostały przedstawione na wstępie niniejszego raportu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Szczurowa leży na skraju Kotliny Sandomierskiej w północnej części powiatu brzeskiego w województwie małopolskim. Sąsiaduje: od południa z dwoma gminami powiatu brzeskiego (Brzesko i Borzęcin), od zachodu z trzema gminami powiatu bocheńskiego (Drwina, Rzezawa i gmina wiejska Bochnia), od północy z gminą powiatu proszowickiego (Koszyce) oraz od wschodu z dwoma gminami powiatu tarnowskiego (Wietrzychowice i Radłów). Zajmuje powierzchnię 135 km². Teren ten zamieszkiwało na koniec 2012 roku 9,7 tys. osób. Gmina Szczurowa przecinana jest ze wschodu na zachód przez drogę wojewódzką nr 964 z Biskupowic Radłowskich do Kasiny Wielkiej i z północy na południe przez drogę wojewódzką nr 768, prowadzącą do stolicy powiatu - Brzeska. W skład Gminy Szczurowa wchodzi 21 sołectw.

Rysunek 1 Gmina Szczurowa w układzie geograficznym.

Źródło: www.szczurowa.pl

Pod względem geograficznym tereny Gminy Szczurowa leżą na skraju Kotliny Sandomierskiej. Gmina zlokalizowana jest w dolinie Wisły i Raby. 80% jej powierzchni

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

to tereny nizinne. Ze względu na unikatowe formy krajobrazu (starorzecza Wisły, rozległe połacie zieleni), kompleksy roślinne (lasy łąkowe, zarośla wikliny nadrzecznej) i występowanie reliktowych gatunków roślin (szafran polski) ponad połowa terytorium Gminy znajduje się pod ochroną prawną. Jej tereny wchodzi w skład następujących obszarów chronionego krajobrazu: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły, Bratucicki Obszar Chronionego Krajobrazu i Radłowsko-Wierzchosławicki Obszar Chronionego Krajobrazu.

Elementem charakterystycznym dla Szczurowszczyzny są liczne gniazda bocianie. Oszacowano, że zakolu Wisły i Raby występuje największe zagęszczenie tych ptaków w relacji z powierzchnią, zwłaszcza w miejscowości Niedzieliska. Zwana jest ona „bocianią wioską”. Towarzystwo bocianów białych jest staję się szczególnie interesujące pod koniec sierpnia, gdy setki bocianów zbierają się na widowiskowych sejmach, oglądanych przez miejscowych i ludność przyjezdną.

Za najważniejszy zabytek kultury materialnej w Gminie Szczurowa uznaje się dworek w Dołędze z XIX wieku. Dziś jest on oddziałem Muzeum Okręgowego w Tarnowie, w którym można zobaczyć ekspozycje związane z tradycjami szlachty galicyjskiej oraz uczestniczyć w organizowanych wydarzeniach kulturalnych. Na terenie Gminy znajduje się więcej przykładów architektury dworskiej. Wśród najlepiej zachowanych wymienić można dwór w Szczurowej, w którym odbywają się obecnie przeglądy folklorystycznych zespołów pieśni i tańca. Na terenie Gminy znajduje się ponadto kilka cmentarzy wojskowych z I i II wojny światowej, m.in. w miejscowościach Szczurowa, Zaborów, Rudy Rysie czy Ujście Solne.

Gospodarka Gminy Szczurowa opiera się głównie na sektorze rolno-spożywczym. Gmina Szczurowa kładzie duży nacisk na podwyższanie poziomu przedsiębiorczości i zdobywanie nowych inwestorów. Jednym z istotniejszych przedsięwzięć, prowadzących do tego celu, ma być utworzenie w centrum Gminy (w okolicach miejscowości Szczurowa, Rajsko i Niedziliska) strefy aktywności gospodarczej.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CZĘŚĆ I – analiza dynamiczna

Wprowadzenie metodologiczne

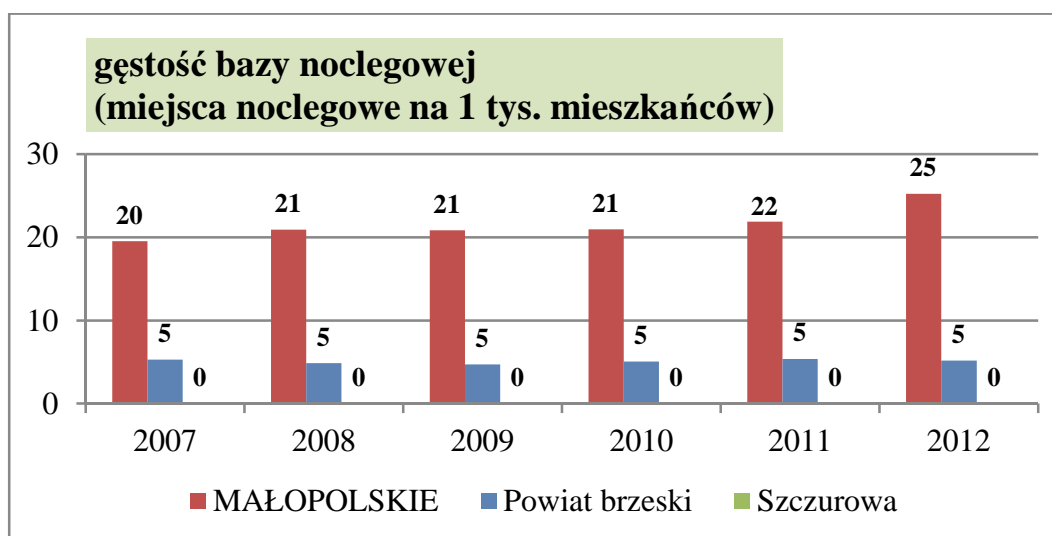
W celu przeprowadzenia analizy dynamicznej na podstawie zebranych danych wyspecyfikowano zestawienie 22 wskaźników, które wypełniają obszar sześciu pól badawczych poddanych badaniu. Zdecydowana większość wskaźników przedstawiona została na wykresach, na których zaprezentowano również kształtowanie się analizowanych wielkości w powiecie brzeskim oraz województwie małopolskim. W przypadku, gdy prezentowane trendy nie stanowiły istotnej wartości informacyjnej bardziej szczegółowej analizie poddano pierwotne dane wyjściowe.

Potencjał turystyczny

Dane pierwotne wybrane do analizy:

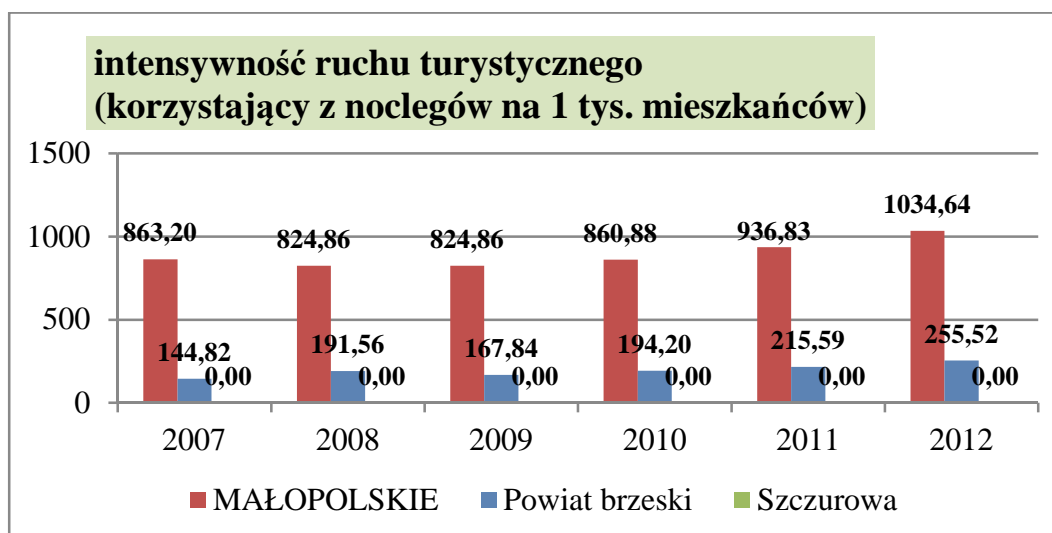
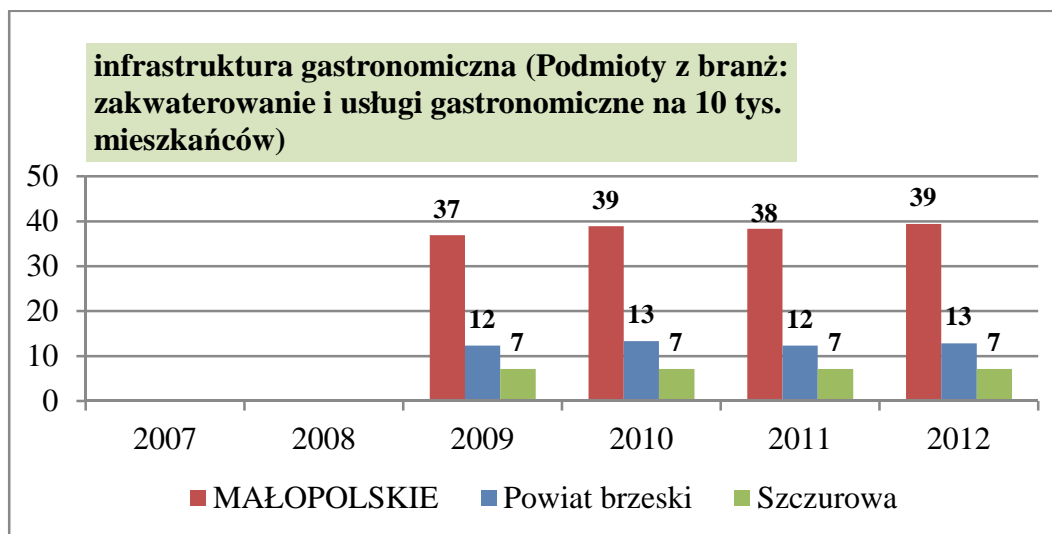
Nazwa zmiennej	Charakterystyka	Źródło danych
Turystyczne obiekty noclegowe	Miejsca noclegowe	BDL GUS
	Korzystający rezydenci (Polacy)	BDL GUS
	Turyści zagraniczni korzystający	BDL GUS
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 – Sekcja I	BDL GUS

Wykresy podstawowych wskaźników:

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Gmina Szczurowa nie posiada turystycznej bazy noclegowej. Słabo rozwinięta jest również infrastruktura gastronomiczna, stanowiąca niezbędny element zaplecza turystycznego. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w nieodnotowanym ruchu turystycznym.

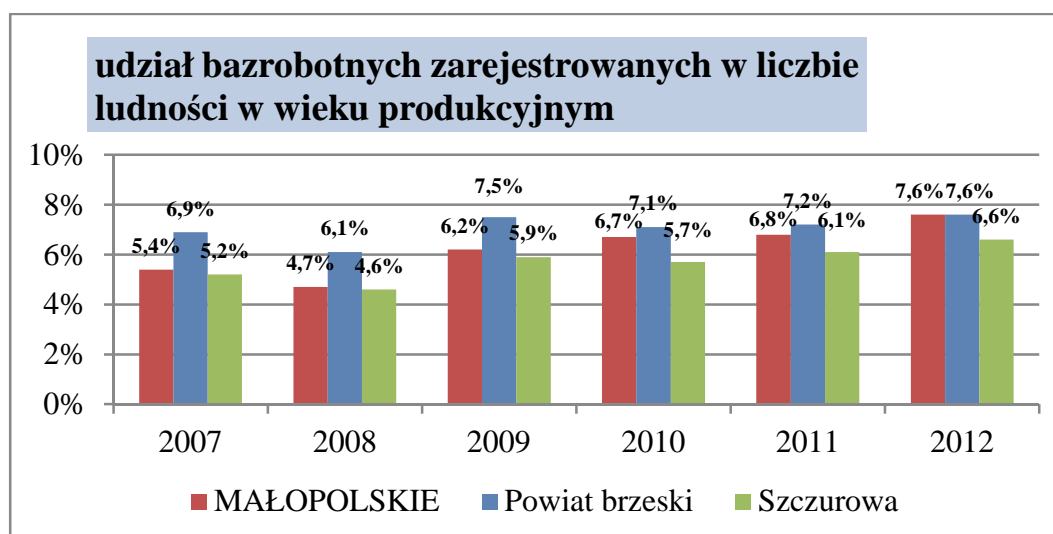
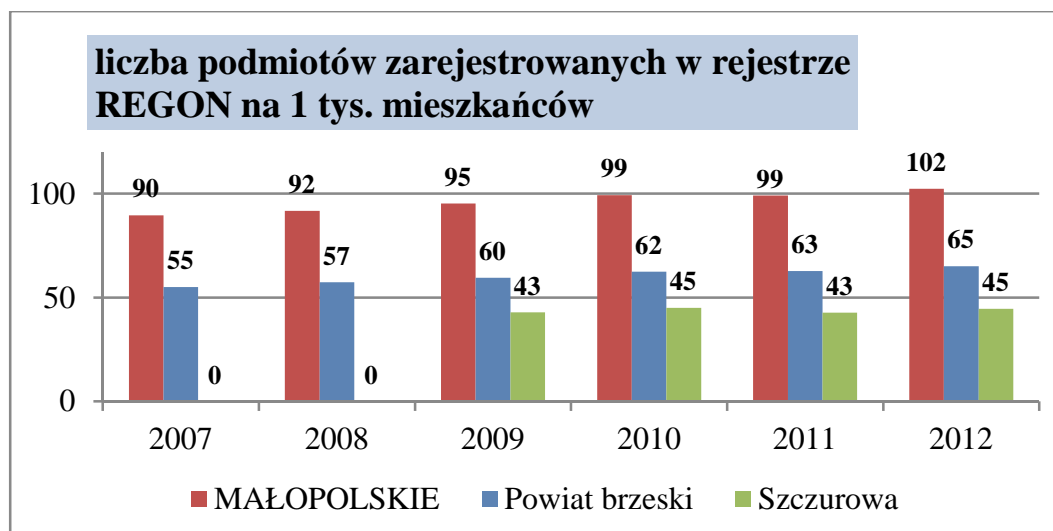
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Potencjał gospodarczy

Dane pierwotne wybrane do analizy:

Nazwa zmiennej podstawowej	Charakterystyka szczegółowa	Źródło danych
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	Podmioty wg klas wielkości	BDL GUS
Rynek pracy	Pracujący ogółem	BDL GUS
	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	BDL GUS

Wykresy podstawowych wskaźników:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

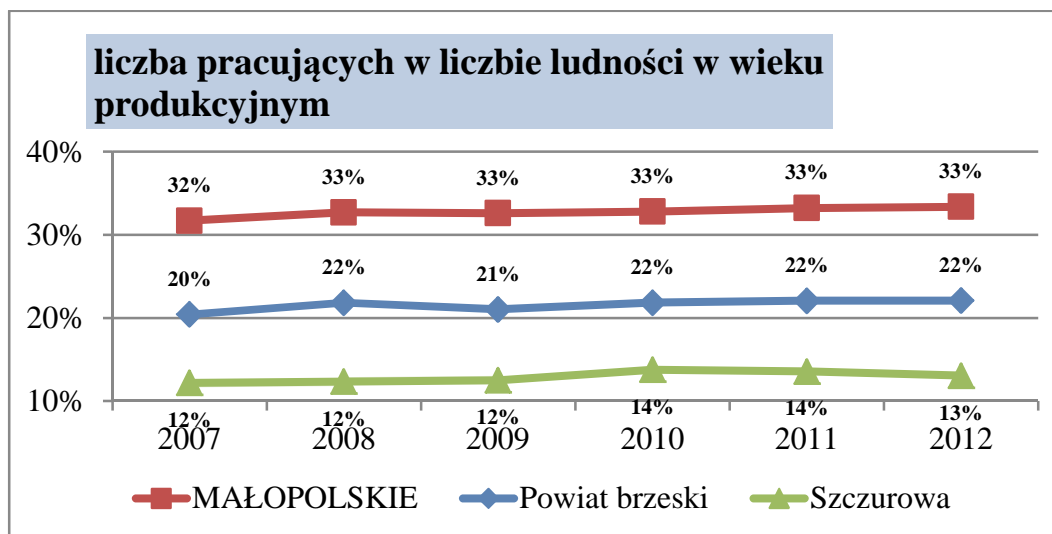

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców utrzymuje się na zbliżonym poziomie od kilku lat, wynoszącym ok. 45 podmiotów. W 2012 r. w powiecie brzeskim na 1 tys. mieszkańców zarejestrowanych było 65 podmiotów, a wskaźnik przedsiębiorczości w Małopolsce wyniósł 102 zarejestrowane jednostki. Pomimo niskiej przedsiębiorczości oraz niekorzystnej struktury gospodarki wg danych statystycznych gmina nie wykazuje problemów na lokalnym rynku pracy. Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego jest od lat niższy zarówno od średniej powiatowej jak i wojewódzkiej. Jednocześnie niski w gminie jest wskaźnik zatrudnienia, co oznacza, że większość pracodawców zatrudniających mieszkańców Gminy zarejestrowanych jest poza jej terenem.

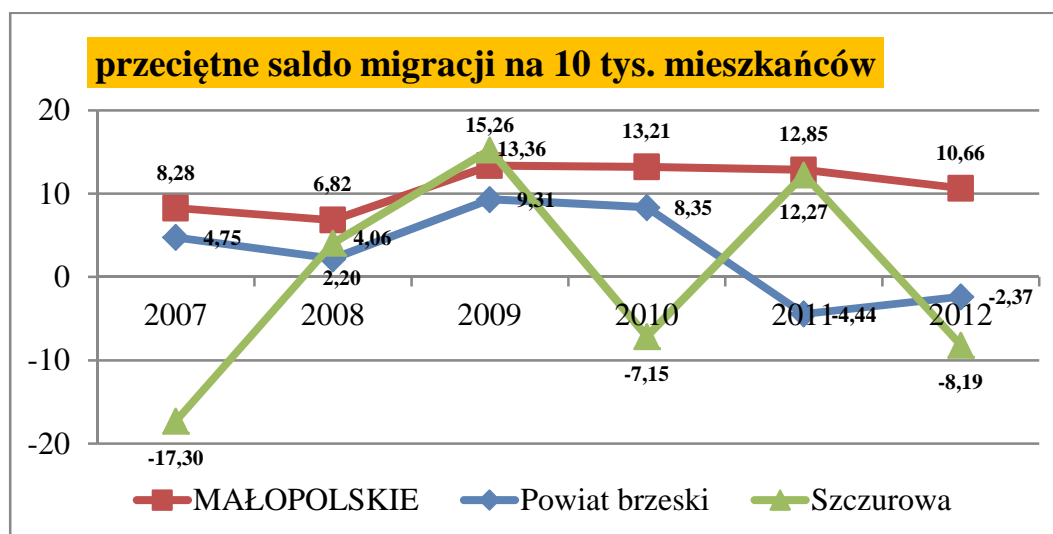
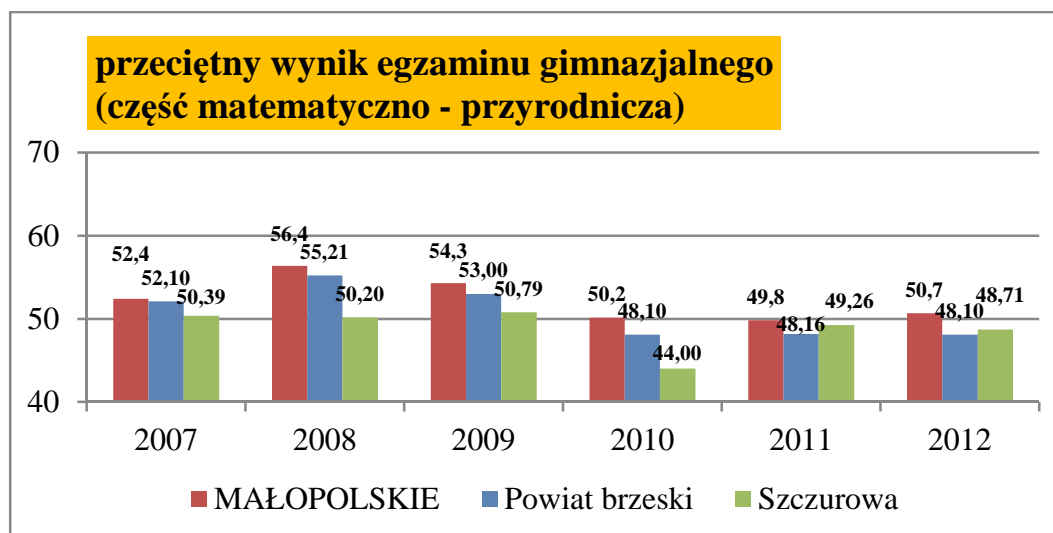
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kapitał ludzki

Dane pierwotne wybrane do analizy:

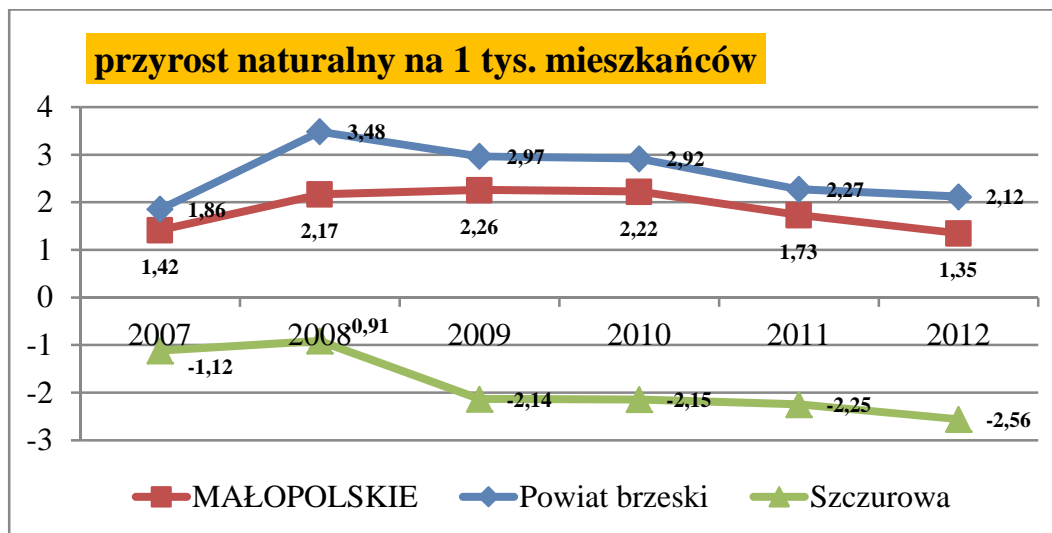
Nazwa zmiennej podstawowej	Charakterystyka szczegółowa	Źródło danych
Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku	Saldo migracji	BDL GUS
Ludność/ Stan i ruch naturalny	Małżeństwa zawarte	BDL GUS
Ludność/ Ruch naturalny wg płci	Przyrost naturalny ogółem	BDL GUS
Średni wynik egzaminu gimnazjalnego	Część matematyczno-przyrodnicza	OKE Kraków

Wykresy podstawowych wskaźników:

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Wskaźnik migracji na terenie Gminy charakteryzował się w ostatnich latach znaczną zmiennością, nie pozwalającą określić jednoznacznego trendu w tym obszarze. Przeciętnie w latach w 2007-2012 na 10 tys. mieszkańców gminy saldo migracji było nieznacznie dodatnie i wyniosło 1,43 (powiat brzeski 4,02; województwo małopolskie 10,92). Tym samym atrakcyjność osadniczą gminy na tle sąsiednich jednostek określić należy jako względnie niską.

Negatywnym ujemnym trendem odznacza się przyrost naturalny. Wskaźniki przyrostu naturalnego począwszy od roku 2008 charakteryzują się coraz niższymi wartościami, zdecydowanie odbiegając od wartości przeciętnych wskaźników obserwowanych w powiecie brzeskim i województwie małopolskim (w roku 2012 Gmina Szczurowa -2,56%, powiat 2,12 ‰, województwo 1,35 ‰).

Wskaźniki jakości nauczania w gminie charakteryzują się wartościami niższymi od średnich wyników obserwowanych w województwie.

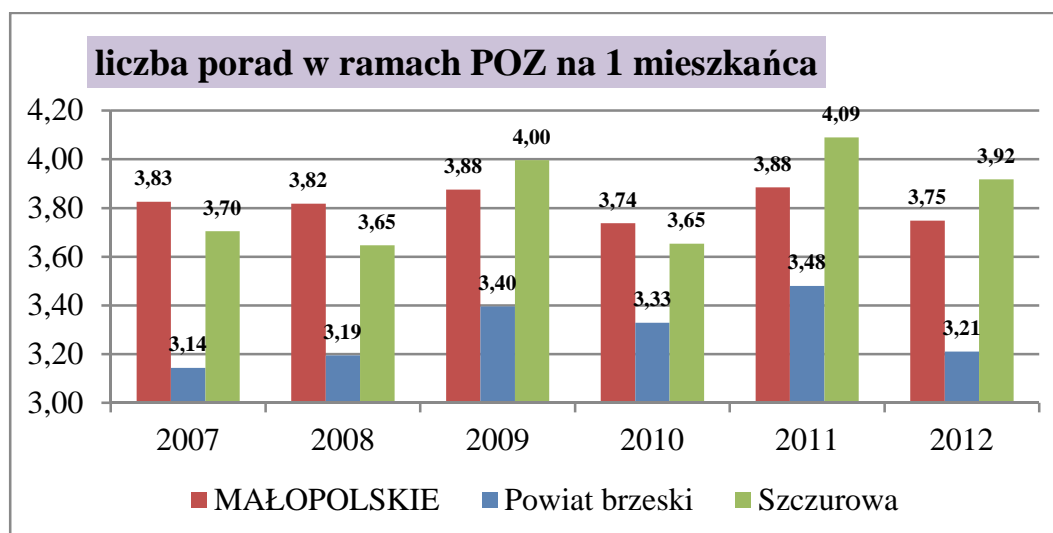
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jakość życia

Dane pierwotne wybrane do analizy:

Nazwa zmiennej podstawowej	Charakterystyka szczegółowa	Źródło danych
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	Liczba porad ogółem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	BDL GUS
Świadczenia pomocy społecznej	Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	BDL GUS
Szkolnictwo podstawowe / szkoły podstawowe ogółem	Liczba oddziałów szkolnych (klas)	BDL GUS
	Liczba uczniów ogółem	BDL GUS
Szkolnictwo gimnazjalne / gimnazja ogółem	Liczba oddziałów szkolnych (klas)	BDL GUS
	Liczba uczniów ogółem	BDL GUS
Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic	Liczba imprez zorganizowanych przez instytucje kultury ogółem	BDL GUS
Gospodarka komunalna / korzystający z instalacji	korzystający z instalacji wodociągowej	BDL GUS
	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej	BDL GUS
	Korzystający z instalacji gazowej	BDL GUS

Wykresy podstawowych wskaźników:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

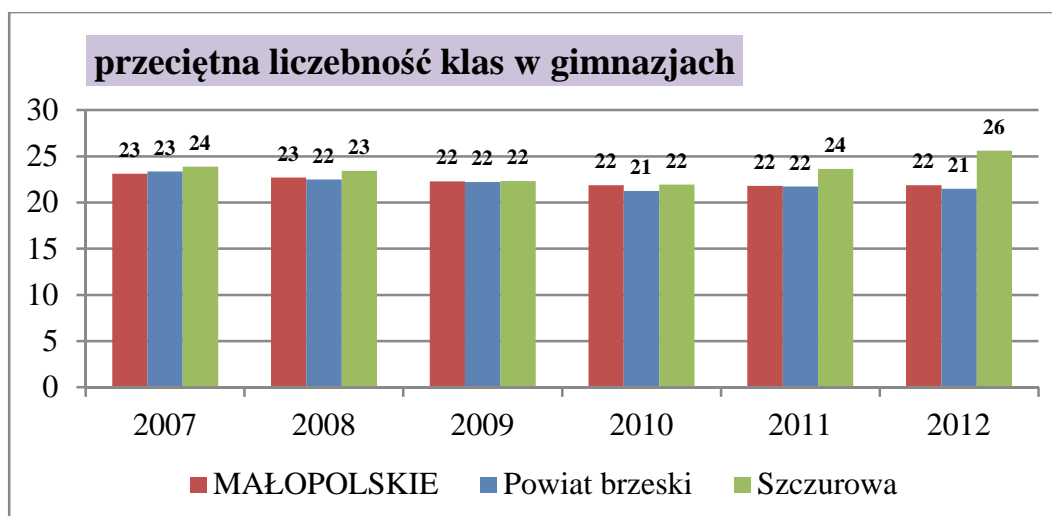
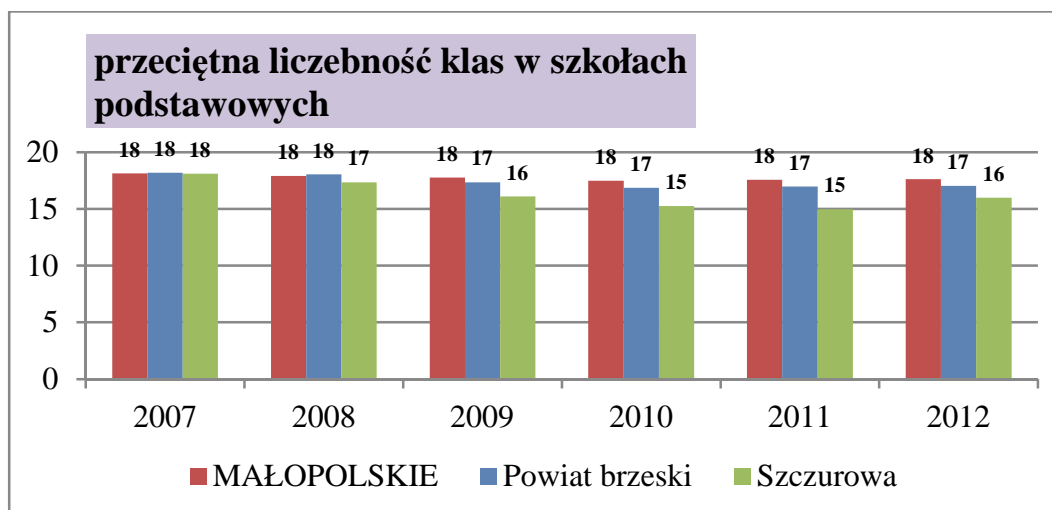
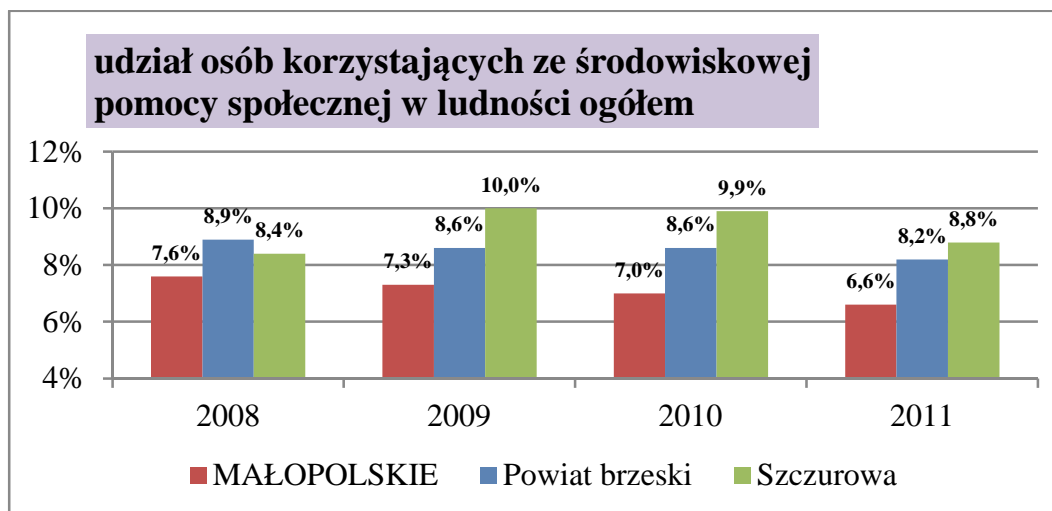

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Gmina charakteryzuje się jest wysoką dostępnością do usług podstawowej opieki zdrowotnej. Liczba zakładów opieki zdrowotnej na terenie gminy przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest najwyższa spośród wszystkich badanych jednostek. Wysoka jest również liczba porad w ramach POZ, nieznacznie przekraczająca średnią wojewódzką.

Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeciągu ostatnich trzech lat był wyższy zarówno od średniej powiatowej jak i wojewódzkiej. Przeciętnie co dziesiąty mieszkaniec gminy korzysta z takiej formy pomocy.

W zakresie usług edukacyjnych warunki oferowane przez szkoły i gimnazja z terenu Gminy nie odbiegają istotnie od przeciętnych warunków w województwie małopolskim. Problemem jest wspomniana uprzednio jakość nauczania mierzona wskaźnikami wyników uzyskiwanych przez uczniów na koniec edukacji. Jedynie jedno na siedem gimnazjów z terenu gminy znajduje się w grupie szkół o wysokim wyniku testu gimnazjalnego (część matematyczno-przyrodnicza).

W zakresie dostępności do infrastruktury sieciowej największym mankamentem dla mieszkańców jest możliwość skorzystania z instalacji kanalizacyjnej. Na koniec 2011 r. miało ją jedynie 5,7% mieszkańców Gminy (30% mieszkańców powiatu, 55% województwa). Odsetek korzystających z instalacji wodociągowej był na poziomie powiatowym (60%, województwo 76%), inwestycji wymaga również infrastruktura gazowa (46% korzystających w Gminie, 72% w powiecie, 63% w województwie).

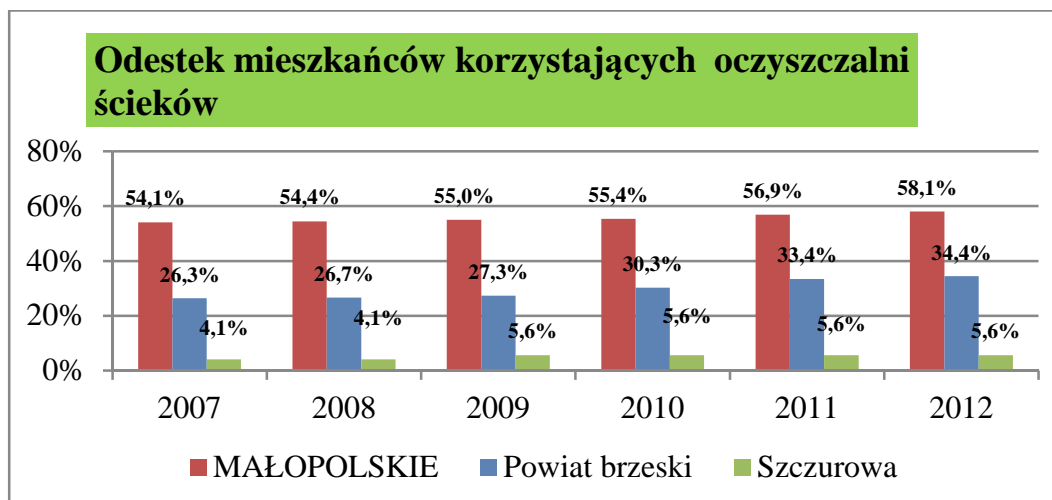
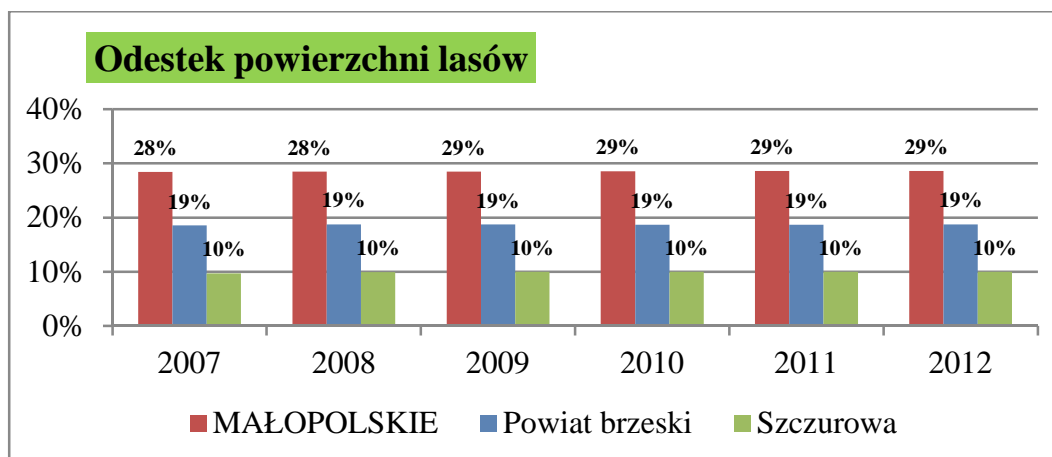
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Atrakcyjność przyrodnicza

Dane pierwotne wybrane do analizy:

Nazwa zmiennej podstawowej	Charakterystyka szczegółowa	Źródło danych
Leśnictwo wszystkich form własności	Powierzchnia lasów ogółem	BDL GUS
Przesyłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków	Ludność korzystająca z oczyszczalni	BDL GUS
Odpady komunalne	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	BDL GUS
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	US Kraków

Wykresy podstawowych wskaźników:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

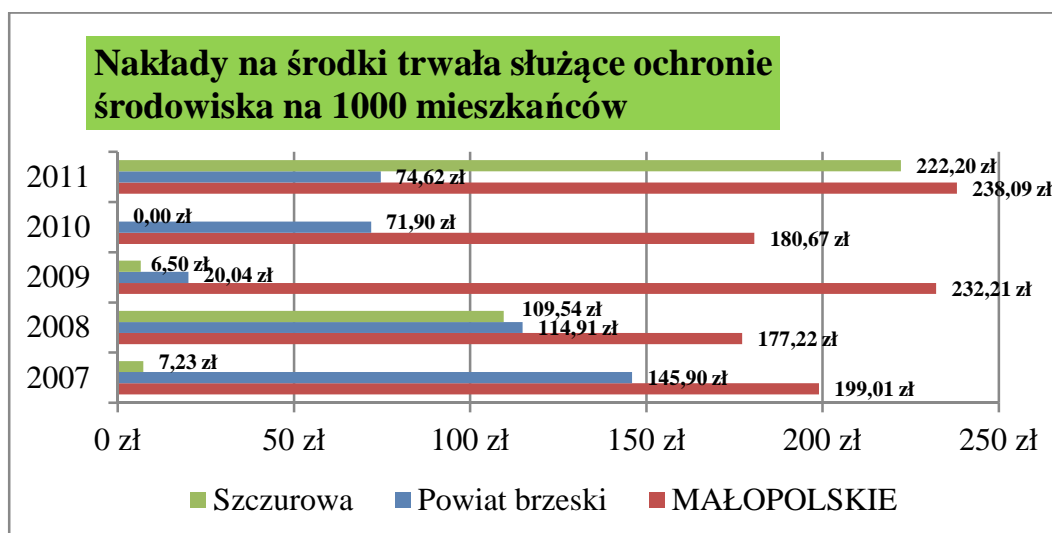
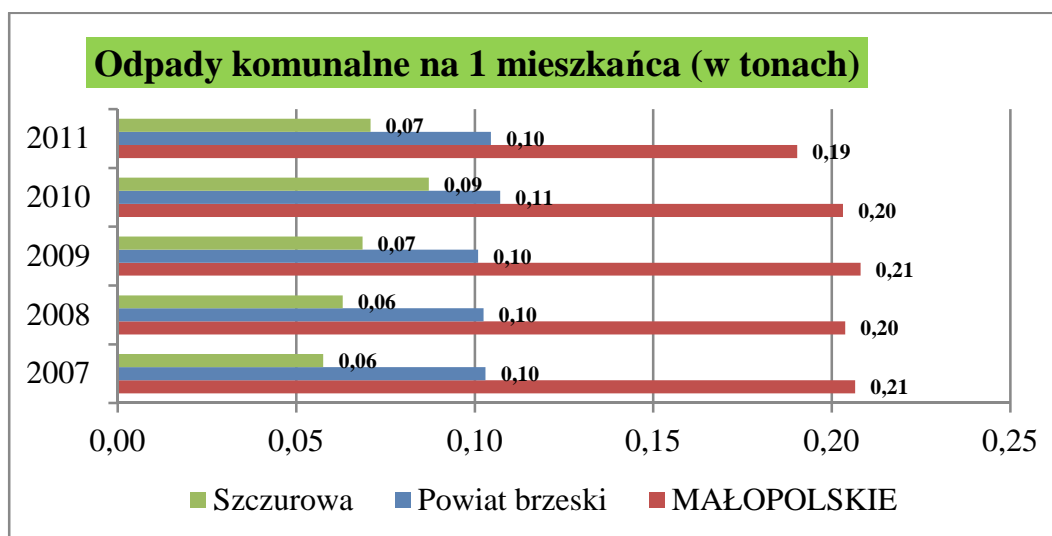

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Gminę charakteryzuje niski wskaźnik lesistości na poziomie ok. 10% powierzchni,

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska kształtowały się zmiennie w ostatnich latach. Przeciętnie na mieszkańca w latach 2009-2011 wydano o połowę mniej niż w województwie małopolskim. Odnotować jednak należy, że wydatki w roku 2011 były najwyższe spośród wszystkich badanych lat i zrównały się z przeciętnymi wydatkami w Małopolsce w tym obszarze.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

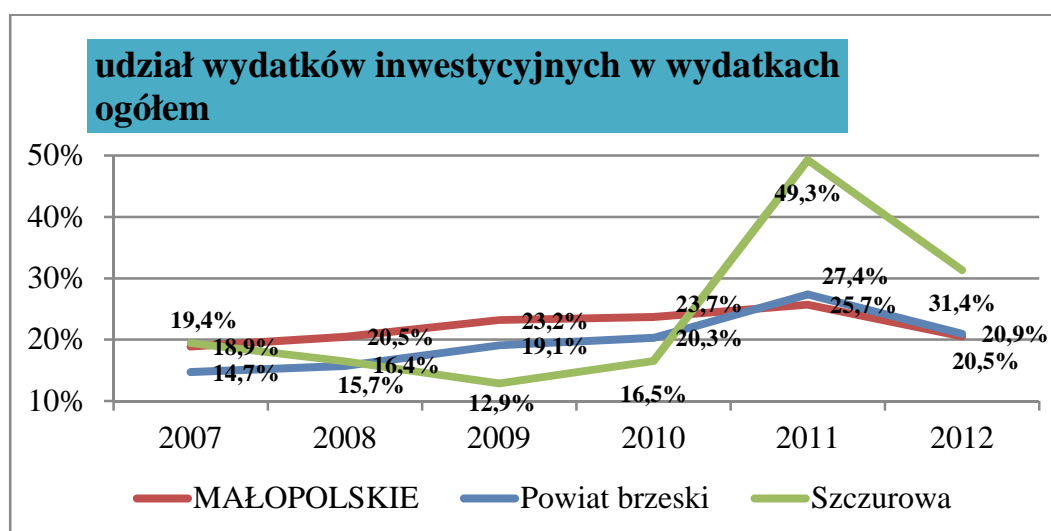
Wśród podstawowych potrzeb w zakresie ochrony środowiska wymienić należy zwiększenie stopnia oczyszczania ścieków. Odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków odzwierciedla dostępność mieszkańców do kanalizacji i utrzymuje się od lat na poziomie kilku procent.

Zarządzanie Rozwojem

Dane pierwotne wybrane do analizy:

Nazwa zmiennej podstawowej	Charakterystyka szczegółowa	Źródło danych
Wydatki z budżetu	Wydatki ogółem	BDL GUS
	Wydatki majątkowe inwestycyjne	BDL GUS
Dochodu budżetowe	Dochody ogółem	BDL GUS
	Dochody majątkowe	BDL GUS
Zadłużenie budżetu	Zobowiązania ogółem	RIO Kraków
Podmioty gospodarki narodowej	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	BDL GUS
Frekwencja wyborcza	Frekwencja w wyborach do Sejmu RP	PKW
	Frekwencja w wyborach samorządowych (I tura)	PKW

Wykresy podstawowych wskaźników:

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINY SZCZUROWA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

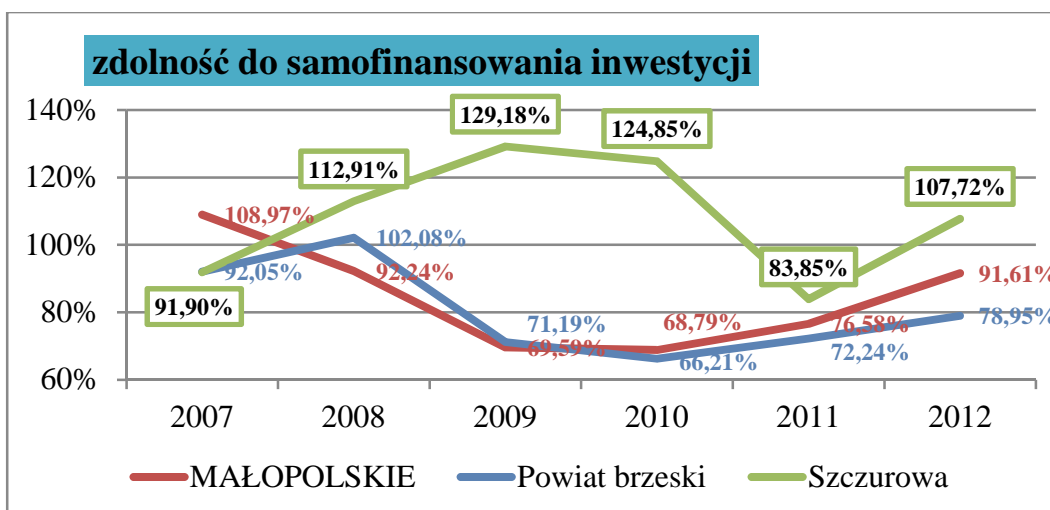
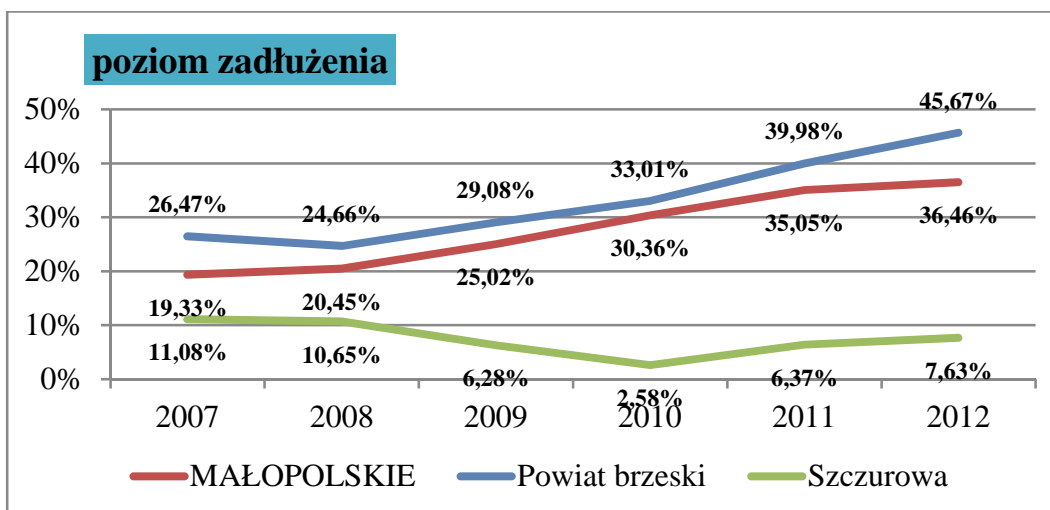
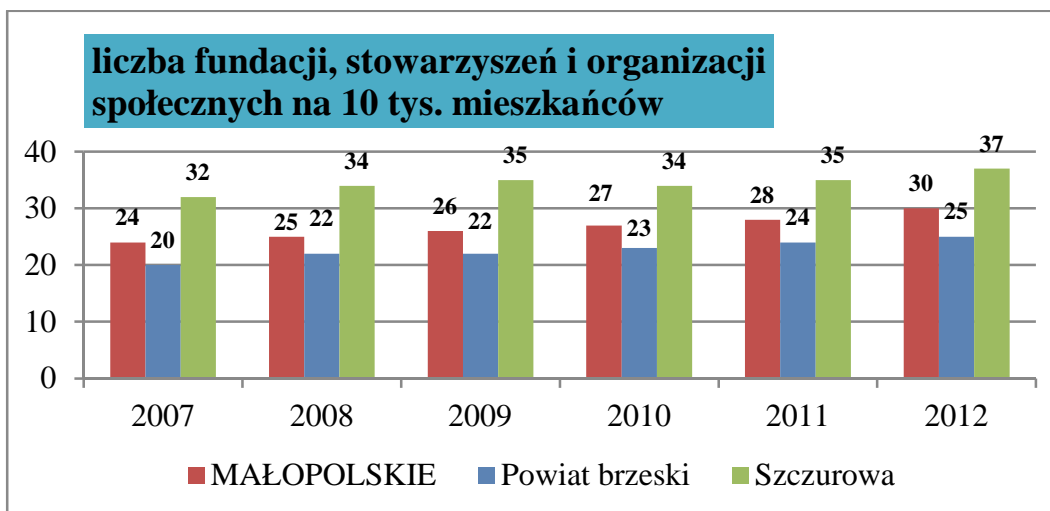

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

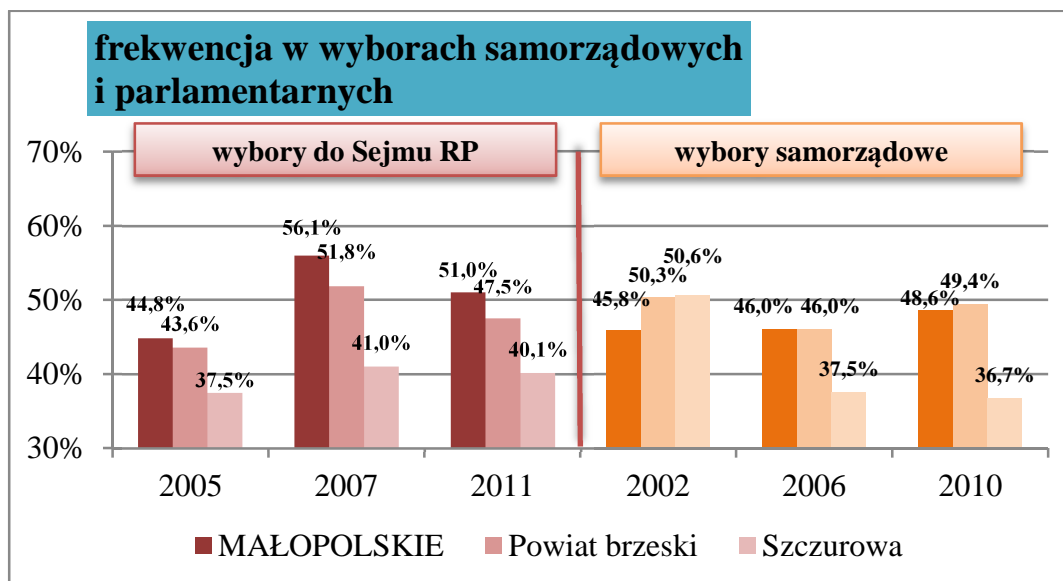

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie:

Ostatnie lata charakteryzowały się znaczącym wzrostem wydatków inwestycyjnych w gminie. W roku 2011 stanowiły one prawie połowę budżetu gminy, w roku 2012 ponad 30%. Skokowy wzrost nakładów inwestycyjnych nie znajduje odzwierciedlenia w rosnącym zadłużeniu gminy. Poziom zadłużenia od lat utrzymuje się na niewielkim, stabilnym kilkuprocentowym poziomie. W roku 2012 wartość zobowiązań gminy stanowiła 7,63% jej dochodów, podczas gdy przeciętna gmina powiatu brzeskiego charakteryzowała się zadłużeniem na poziomie 36,46%, a przeciętna gmina Małopolski 45,67%. Gmina cechuje się również wysoką zdolnością do samofinansowania inwestycji.

Ambiwalentny obraz dostarczają wskaźniki określające poziom kapitału społecznego. Z jednej strony wysoka i stale rosnąca jest liczba działających organizacji pozarządowych działających na terenie gminy (w 2012 r. 37 podmiotów na 10 tys. mieszkańców, w powiecie brzeskim 25 podmiotów, w Małopolsce 30 podmiotów), co korzystnie świadczy o zaangażowaniu mieszkańców w rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Z drugiej strony niekorzystnie o partycypacji obywatelskiej świadczy frekwencja wyborcza. Niezależnie od rodzaju wyborów, od lat utrzymuje się na poziomie o kilka punktów procentowych niższym niż średnia w województwie.

CZĘŚĆ II – analiza porównawcza

Wprowadzenie metodologiczne

Dokonując diagnozy stanu obecnego w układzie porównawczym, za grupę odniesienia uznano wszystkie jednostki samorządu terytorialnego uczestniczące w projekcie „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne”. Gminy stanowią porównywalną grupę badawczą, co wynika z podobieństw o charakterze terytorialnym oraz funkcjonalnym badanych jednostek. Wspólnie wchodzi one w skład tzw. subregionu tarnowskiego, można zatem założyć występowanie podobnych - specyficznych dla tego regionu – potencjałów i wyzwań rozwojowych.

Analiza porównawcza zbudowana została w oparciu o metodologię zastosowaną do delimitacji subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego¹. Wybór metodologii motywowany był przede wszystkim spójnością i kompatybilnością z jednym z głównych dokumentów nadrzędnych, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Obszar analizy podzielony został na 7 pól badawczych, które w sposób spójny i komplementarny zagospodarowują ogół zjawisk społeczno-gospodarczych. Do pierwotnie wybranych do analizy dynamicznej pól dokooptowano obszar opisujący dostępność (infrastrukturę komunikacyjną). Każdy z obszarów badawczych podzielony został wewnętrznie, w zależności od złożoności struktury i różnorodności procesów zachodzących w ramach danego pola, co dało łącznie 22 podobszary tematyczne.

W ramach wszystkich obszarów badawczych wyspecyfikowano szereg wskaźników statystycznych, które podzielone zostały na stymulany i destymulany rozwoju. Każdy ze wskaźników w pierwszej kolejności poddany został normalizacji, tak, by

---

¹ Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju (2011), *Badanie możliwości rozwojowych subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego. Raport końcowy z badania.*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przyjmowane przez niego wartości należały do przedziału 0-1. W dalszej kolejności znormalizowane wskaźniki posłużyły do budowy zbiorczych indeksów, określających dystans pomiędzy jednostkami poddanymi analizie porównawczej. Wszystkie wskaźniki w ramach podobszarów badawczych posiadały jednakową wagę, określającą udział zmiennych w ramach każdego podobszaru. Podobnie skonstruowano wskaźniki sumaryczna dla wszystkich pól badawczych, sumując z jednakowymi wagami wskaźniki otrzymane dla wszystkich podobszarów w ramach każdego pola badawczego.

Ostatnim etapem analizy było odniesienie wskaźników dla poszczególnych jednostek do wskaźników obliczonych dla średnich dla województwa małopolskiego. Wartości wskaźników równe 1 oznaczają, że dana jednostka charakteryzuje się wartościami zbliżonymi do średniej wojewódzkiej. Wartości z przedziału 0-1 oznaczają, że potencjał jest w danym obszarze jest niższy w porównaniu do średniego w Małopolsce (może więc być barierą rozwojową). Na wykresach pola te oznaczono kolorem czerwonym, im wartość bliższa jest zeru tym wyższe oznacza to zróżnicowanie z przeciętną wojewódzką. Z kolei wartości powyżej 1 oznaczają, że potencjał jest w danym obszarze jest wyższy w porównaniu do średniego w Małopolsce (może więc być szansą rozwojową). Na wykresach pola te oznaczono kolorem zielonym. Im wyższa wartość wskaźnika tym dany obszar lepiej wypada na tle województwa małopolskiego.

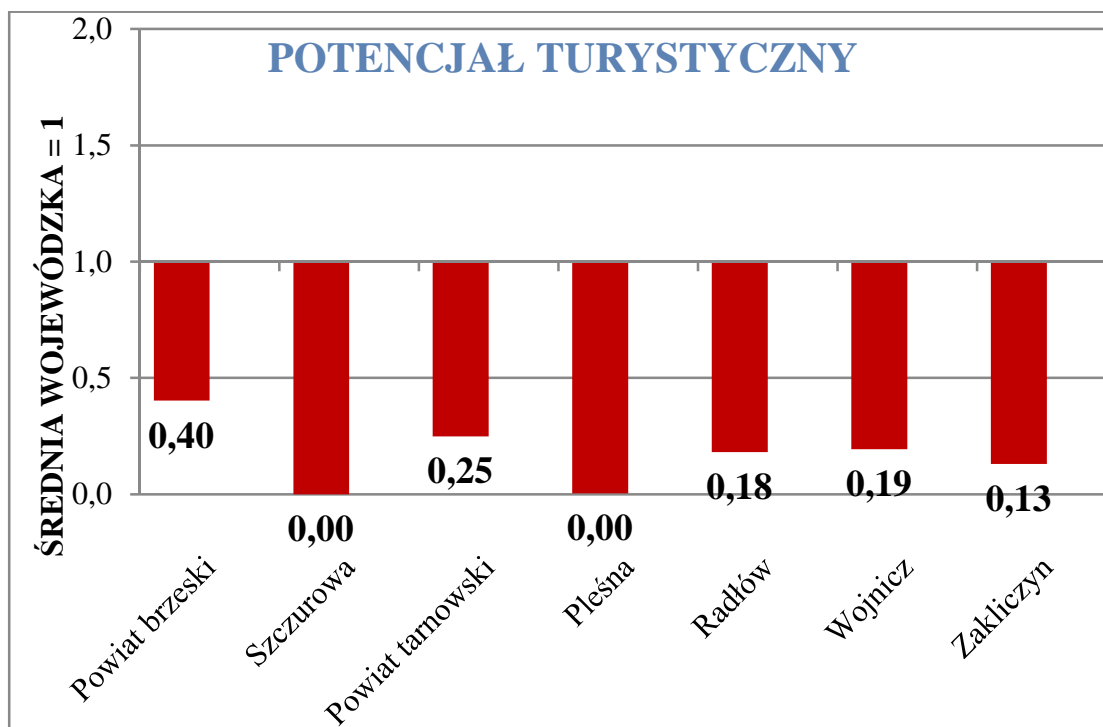
Potencjał turystyczny

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Baza turystyczna	<ul style="list-style-type: none"> • gęstość bazy noclegowej I (miejsca noclegowe na 1 tys. mieszkańców); • gęstość bazy noclegowej II (miejsca noclegowe na 1 km²); • infrastruktura gastronomiczna (Podmioty z branż: zakwaterowanie i usługi gastronomiczne na 1 tys. mieszkańców); • infrastruktura nienoclegowa (liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 1 obiekt noclegowy); • infrastruktura konferencyjna (liczba sal konferencyjnych na 1 obiekt noclegowy);
Popyt na turystykę	<ul style="list-style-type: none"> • intensywność ruchu turystycznego I (korzystający z noclegów na 1 tys. mieszkańców); • intensywność ruchu turystycznego II (liczba noclegów na 1 tys. mieszkańców);

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- wykorzystanie potencjału noclegowego (liczba noclegów na 1 miejsce noclegowe);
- odsetek turystów zagranicznych (turyści zagraniczni / korzystający z obiektów zakwaterowania ogółem).

Gminę Szczurowa charakteryzuje skrajnie niski potencjał turystyczny, będący efektem braku turystycznej bazy noclegowej na terenie Gminy. Jednocześnie podobną charakterystyką odznaczają się pozostałe gminy wchodzące w skład grupy porównawczej. Zróżnicowanie wewnętrzne całej grupy określić należy jako niewielkie. Analiza innych źródeł pozwala jednak stwierdzić, że Gmina posiada istotne walory turystyczne, zarówno o charakterze kulturowym jak i przyrodniczym. Cennym zasobem Gminy są zabytkowe dwory szlacheckie, obiekty sakralne oraz miejsca pamięci. Elementy te stwarzają potencjał rozwoju ruchu zorganizowanego turystycznego na terenie Gminy. Z uwagi na swoje położenie oraz walory krajobrazowe gmina jawi się jako miejsce do rozwoju turystyki wypoczynkowej i aktywnej, szczególnie wędrówek pieszych i rowerowych. Odnotowania wymaga fakt, że przez teren gminy przebiega rowerowy szlak turystyczny Salina Cracoviensis, obejmujący dawne saliny wielicko-bocheńskie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

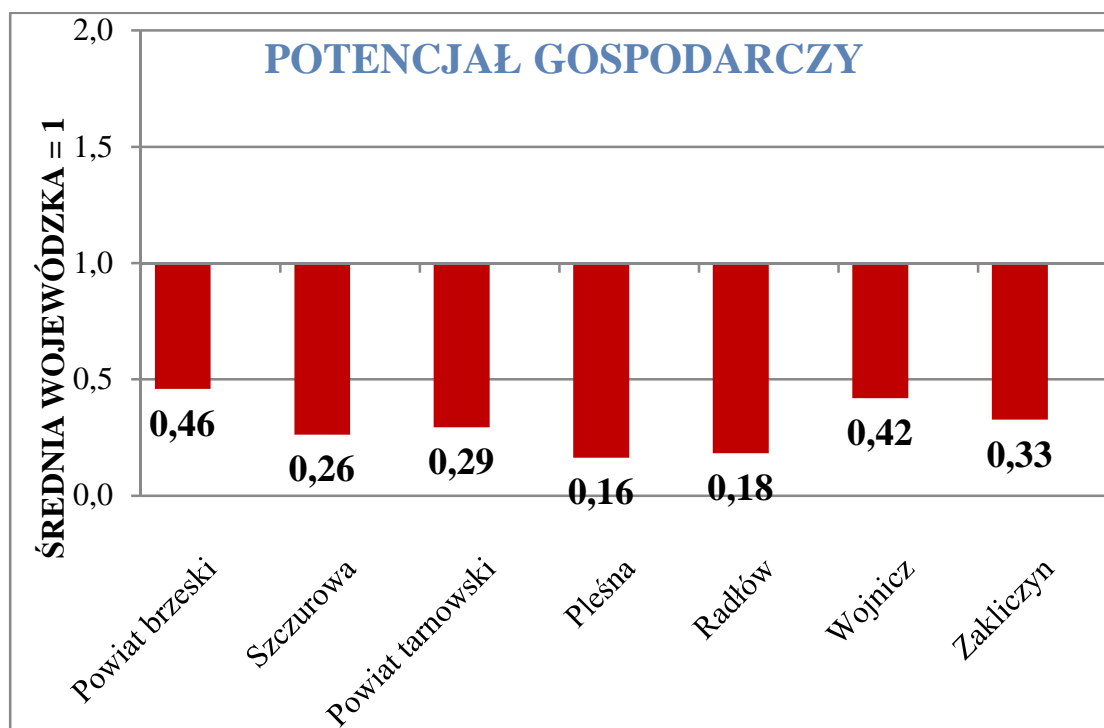
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Potencjał gospodarczy

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Struktura gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> • struktura rolnictwa (przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego) • stosunek gospodarstw indywidualnych prowadzących działalność rolniczą do liczby ludności w wieku produkcyjnym; • odsetek zatrudnionych w sektorze usług rynkowych; • wpływy do budżetów gmin z CIT na 1 mieszkańca; • udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy; • odsetek dużych przedsiębiorstw (250 i więcej zatrudnionych);
Przedsiębiorczość	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców; • liczba podmiotów zarejestrowanych w sektorze usług rynkowych w stosunku do liczby podmiotów ogółem; • liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym;
Innowacyjność	<ul style="list-style-type: none"> • działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (liczba firm z sekcji M na 1000 mieszkańców);
Rynek pracy	<ul style="list-style-type: none"> • udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym; • liczba pracujących (wg faktycznego miejsca pracy) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (bez prow. ind. gosp. rolne oraz podmiotów gosp. do 9 osób).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Potencjał gospodarczy Gminy oceniony został na poziomie niższym od średniej wojewódzkiej i powiatowej, choć na tle pozostałych jednostek Gmina plasuje się w połowie obserwowanych wartości. Struktura gospodarki lokalnej wskazuje na jej rolniczy charakter (23% osób w wieku produkcyjnym prowadzi indywidualne gospodarstwa rolne), odznaczający się najniższą produktywnością. Gmina charakteryzuje się również największą spośród badanych jednostek przeciętną wielkością gospodarstwa rolnego (5,25 ha, średnio w powiecie brzeskim to 2,94 ha). Oparcie gospodarki na sektorach o niskiej produktywności znajduje odzwierciedlenie w wysokości wpływów do budżetu gminy pochodzących z podatku CIT. Średnio na mieszkańca w latach 2010-2011 było to 0,88 zł, podczas gdy przeciętna w powiecie brzeskim wyniosła ponad 36 zł. Zdecydowanie niższe przeciętnej wojewódzkiej są również wybrane wskaźniki przedsiębiorczości mieszkańców (scharakteryzowane szczegółowo w I części raportu) oraz innowacyjności gospodarki. Optymistycznym akcentem są niskie w porównaniu z innymi jednostkami wskaźniki bezrobocia, nie zmieniają one jednak łącznej oceny wskaźnika potencjału gospodarczego.

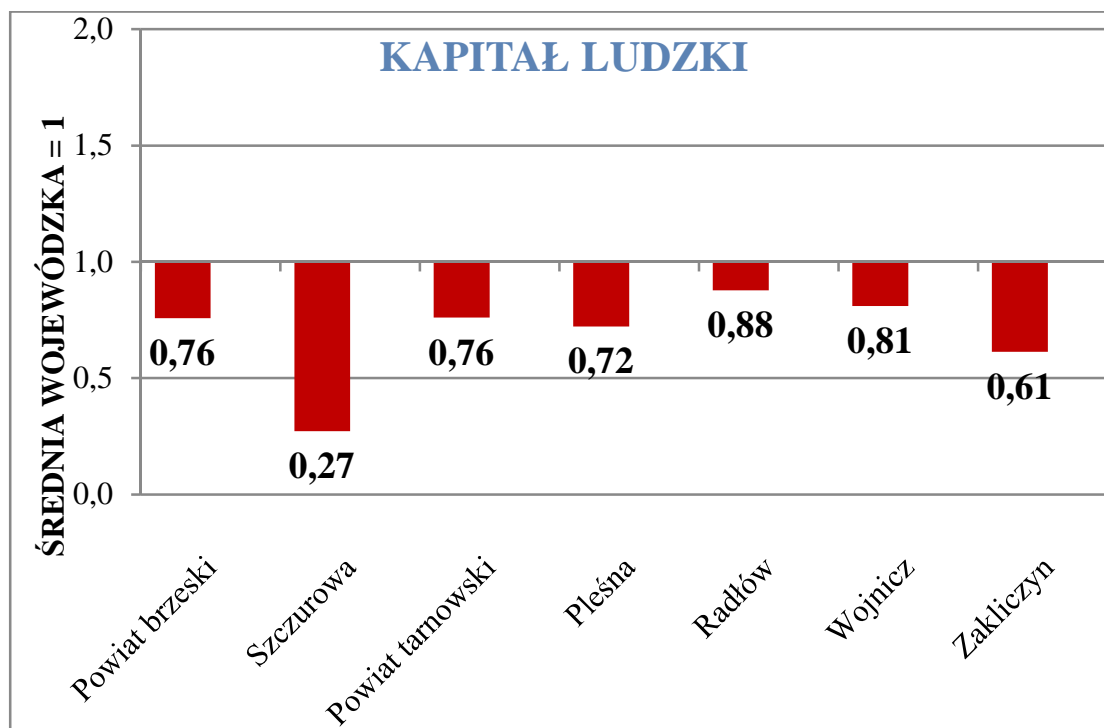

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kapitał ludzki

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Potencjał demograficzny	<ul style="list-style-type: none"> • saldo migracji z lat 2007-2011 na 10 tys. mieszkańców; • przeciętny przyrost naturalny na 1 tys. mieszkańców w latach 2007-2012; • wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (os. w wieku poprodukcyjnym na 100 os. wieku produkcyjnym) w roku 2012; • wskaźnik obciążenia demograficznego osobami młodymi (os. w wieku przedprodukcyjnym na 100 os. wieku produkcyjnym) w roku 2012; • małżeństwa zawarte na 1 tys. mieszkańców;
Potencjał intelektualny	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców z wykształceniem wyższym w ludności 25+; • przeciętne wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej w latach 2010-2012; • przeciętne wyniki z egzaminu gimnazjalnego – część matematyczno-przyrodnicza w latach 2010-2012;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kapitał ludzki Gminy Szczurowa wypada najmniej korzystnie spośród wszystkich analizowanych gmin. Wysokie jest również zróżnicowanie z pozostałymi jednostkami, z których większość osiąga wartości zbliżone do średniej wojewódzkiej. Utrzymująca się negatywna tendencja demograficzna opisana w I części raportu (niezadowalające wskaźniki przyrostu naturalnego oraz migracji) znajduje odzwierciedlenie w strukturze wiekowej ludności, wskazując na postępujący szybciej niż przeciętnie w Małopolsce proces starzenia się społeczeństwa.

Dystans do sąsiednich jednostek potęgują wskaźniki jakości nauczania, charakteryzujące się wartościami zdecydowanie niższymi od średnich wyników obserwowanych w województwie. Dotyczy to zarówno przeciętnych wyników egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej jak i wyników testu po 6 klasie szkoły podstawowej. Utrzymywanie się takiego stanu rzeczy może przełożyć się na migrację najzdolniejszej młodzieży do szkół leżących poza terenem gminy już na pierwszych etapach edukacji.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jakość życia

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ZOZ na 10 tys. mieszkańców; • liczba porad w ramach POZ na 1 mieszkańca; • liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną;
Problemy społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem; • udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku;
Edukacja	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym; • przeciętna liczba uczniów w klasie w szkołach podstawowych; • przeciętna liczba uczniów w klasie w gimnazjach; • uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych; • uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w gimnazjach; • odsetek szkół z wysokim wynikiem z testu po VI klasie szkoły podstawowej; • odsetek szkół z wysokim wynikiem z egzaminu gimnazjalnego (część matematyczno-przyrodnicza);
Kultura	<ul style="list-style-type: none"> • czytelnicy bibliotek na 1 tys. mieszkańców; • ilość księgozbioru przypadająca na 1 czytelnika; • liczba uczestników imprez kulturalnych organizowanych przez instytucje kultury na 1 tys. mieszkańców; • liczba imprez kulturalnych organizowanych przez instytucje kultury na 10 tys. mieszkańców;
Kultura fizyczna	<ul style="list-style-type: none"> • liczba klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszkańców; • liczba ćwiczących ogółem przypadająca na 10 tys. mieszkańców;
Gospodarka mieszkaniowa	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia użytkowa mieszkań w przeliczeniu na mieszkańca; • korzystający z instalacji wodociągowej w ludności ogółem; • korzystający z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem; • korzystający z instalacji gazowej w ludności ogółem.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

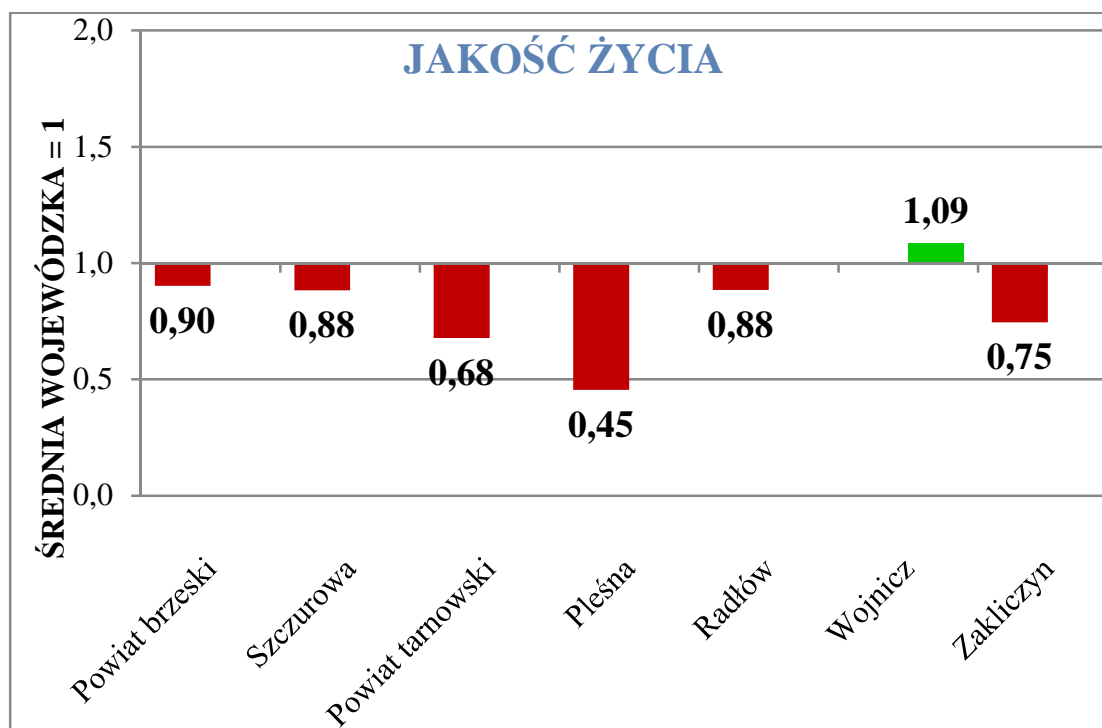

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jakość życia przedstawiono jako zestawienie szeregu usług społecznych, które określają warunki zamieszkania, jak i możliwości rozwoju ludności. Gmina Szczurowa w tym obszarze prezentuje się względnie korzystnie, osiągając drugi wynik spośród analizowanych gmin, a wartość wskaźnika wskazuje na poziom usług publicznych zbliżony do średniej dla Małopolski. Zróżnicowanie międzygminne jest umiarkowane, należy jednak podkreślić, że zdecydowana większość jednostek osiąga wartości poniżej przeciętnej.

W zakresie usług społecznych negatywnie na wartość wskaźnika wpływa odsetek dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - wynosi w Gminie prawie 60%, w województwie niespełna 40%. Tym samym gminę należy zaliczyć do jednostek o względnie wysokiej skali problemów społecznych.

W obszarze usług oświatowych jedynie połowa dzieci w wieku 3-5 lat z terenu Gminy objętych jest wychowaniem przedszkolnym (powiat brzeski 65%, województwo małopolskie 69%). Warunki oferowane przez szkoły i gimnazja z terenu Gminy nie odbiegają istotnie od przeciętnych warunków w województwie małopolskim. Problemem jest natomiast jakość nauczania mierzona wskaźnikami wyników uzyskiwanych przez uczniów na koniec edukacji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czynnikami pozytywnie wpływającymi na jakość życia są m.in. usługi kulturalne i sportowo-rekreacyjne. W obszarze usług kultury Gmina odznacza się jednymi z najlepszych wskaźników wśród wszystkich badanych jednostek. Szczególnie w zakresie czytelnictwa, gdzie zarówno odsetek korzystających z bibliotek publicznych (230 osób na 1000 ludności, powiat brzeski 190, województwo małopolskie 200), jak i ilość księgozbioru przypadająca na 1 czytelnika (29 woluminów, powiat brzeski 24, województwo małopolskie 16) stanowią świadectwo wysokiej jakości usług w tym obszarze.

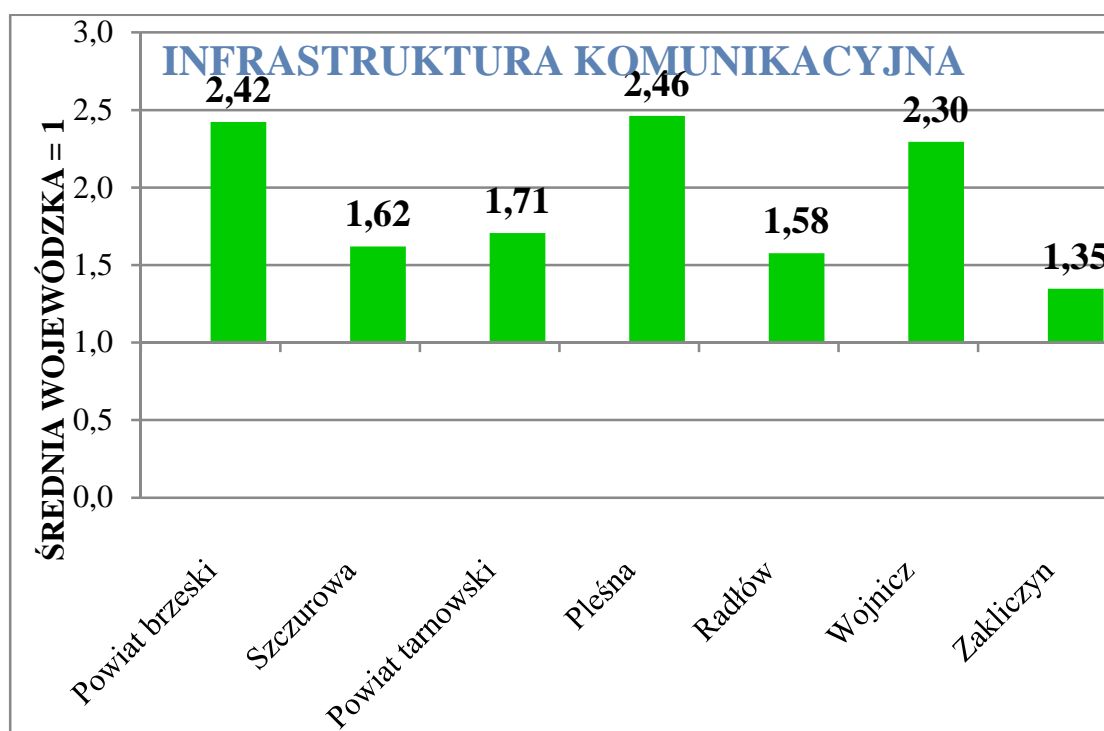
Cechą charakterystyczną Gminy jest również rozbudowana oferta sportowa. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców na terenie Gminy funkcjonuje 9 klubów sportowych (w powiecie brzeskim 6, w Małopolsce 4). Przeciętnie wypada natomiast wykorzystanie dużego potencjału w tym obszarze, liczba ćwiczących (382 osoby na 10 mieszkańców) jest nieznacznie wyższa od wskaźników dla powiatu (345 osób) oraz województwa (288 osób).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Infrastruktura komunikacyjna

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Transport drogowy	<ul style="list-style-type: none"> dostępność drogowa Krakowa (maksymalny czas dojazdu); dostępność drogowa Tarnowa;
Transport kolejowy	<ul style="list-style-type: none"> dostępność kolejowa Krakowa (maksymalny czas dojazdu); dostępność kolejowa Tarnowa;
Infrastruktura teleinformatyczna	<ul style="list-style-type: none"> odsetek miejscowości na terenie gminy bez dostępu do Internetu - zakończenia sieci światłowodowej; odsetek miejscowości na terenie gminy bez węzłów telekomunikacyjnych; odsetek miejscowości na terenie gminy bez sieci kablowych lub terminali radiowych;

W obszarze dostępności komunikacyjnej wszystkie jednostki charakteryzują się wskaźnikami wyższymi niż przeciętne dla województwa. Bliskość autostrady korzystnie wpływa na dostępność komunikacyjną Szczurowej oraz gmin sąsiednich do Krakowa. Niemniej, z uwagi na czas dojazdu większe ciężenia komunikacyjne występują w kierunku Tarnowa, który stanowi podstawowe miejsce korzystania z usług publicznych wyższego rzędu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

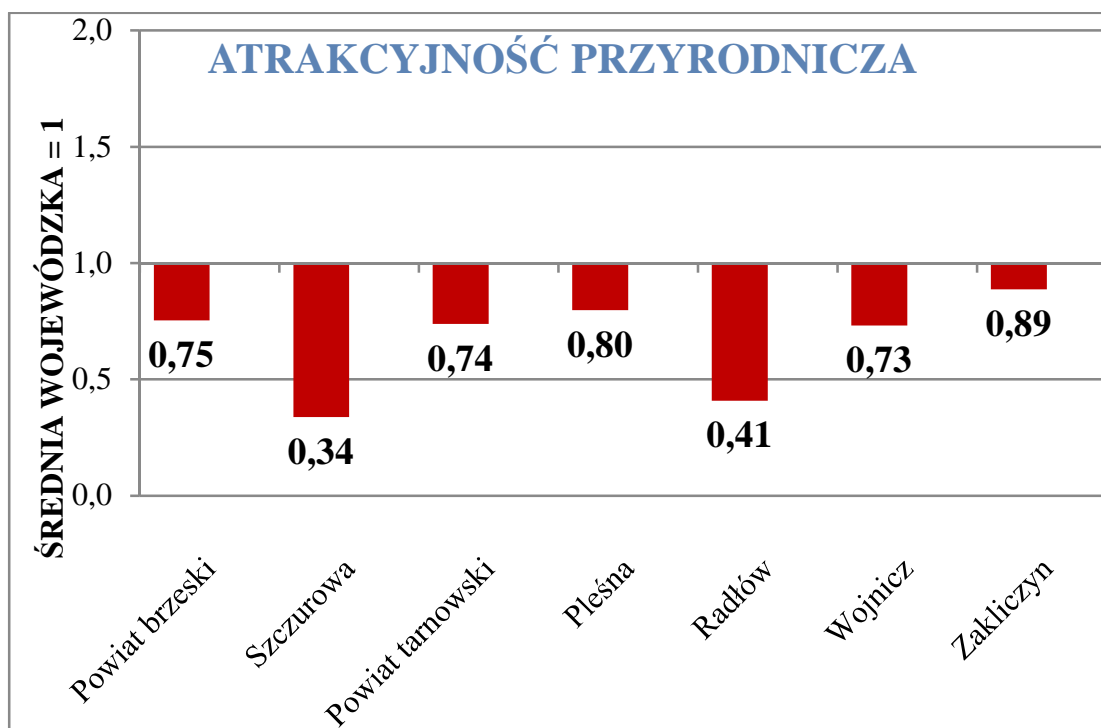
Atrakcyjność przyrodnicza

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Krajobraz przyrodniczy	<ul style="list-style-type: none"> • udział powierzchni prawnie chronionej w powierzchni ogółem; • liczba pomników przyrody na 100 km²; • powierzchnia terenów zieleni na 100 km²; • udział powierzchni lasów w powierzchni ogółem;
Zagrożenia przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków; • nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca; • nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca; • odpady komunalne na 1 mieszkańca.

Atrakcyjność przyrodnicza Gminy Szczurowa zdefiniowana została z jednej strony poprzez czynniki określające walory krajobrazu przyrodniczego, z drugiej poprzez zestaw wskaźników określających poziom ochrony środowiska naturalnego przed różnego rodzaju zagrożeniami przyrodniczymi. Tak określony ogólny wskaźnik atrakcyjności przyrodniczej Gminy kształtuje się na poziomie najniższym spośród wszystkich badanych jednostek, zdecydowanie niższym od średniej dla województwa małopolskiego.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Pomimo negatywnej oceny wskazać należy, że ponad połowa gminy objęta jest różnymi formami prawnej ochrony przyrody. Wskazuje to na wysoką różnorodność biologiczną gminy, pomimo prawie płaskiego terenu i niewielkiej lesistości (ok 10% powierzchni gminy). Na wyróżnienie zasługują formy przyrody powstałe w wyniku działalności cieków wodnych. Większość gmin odznacza się znacznym odsetkiem powierzchni chronionej oraz względnie dużym stopniem zalesienia, co korzystnie wpływa na wskaźniki osiągnięte w obszarze krajobraz przyrodniczy.

Podstawowym czynnikiem wpływającym negatywnie na atrakcyjność przyrodniczą jest niski poziom skanalizowania gminy i oczyszczania ścieków na jej terenie. Dlatego też inwestycje w tym obszarze znajdują się wśród podstawowych potrzeb w zakresie ochrony. Środowiska. Dostępność mieszkańców do kanalizacji i utrzymuje się od lat na poziomie kilku procent powinna zostać zwiększona.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zarządzanie rozwojem

Nazwa podobszaru:	Zastosowane wskaźniki:
Zarządzanie publiczne	<ul style="list-style-type: none"> • % powierzchni gminy objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego; • udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem; • udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych; • całkowita wartość podpisanych umów na realizację projektów unijnych na 1 mieszkańca; • % wykonania dochodów budżetu gminy;
Kapitał społeczny	<ul style="list-style-type: none"> • liczba OPP na 10 tys. mieszkańców; • liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców; • frekwencja w wyborach prezydenckich 2010 (II tura); • frekwencja w wyborach samorządowych 2010 (I tura);
Stan finansów samorządowych	<ul style="list-style-type: none"> • poziom zadłużenia (udział zobowiązań w dochodach ogółem); • zdolność do samofinansowania inwestycji (stosunek dochodów majątkowych powiększonych o nadwyżkę operacyjną do wydatków majątkowych); • udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem; • obciążenie dochodów obsługą zadłużenia.

Przeciętny wskaźnik zarządzania rozwojem w Gminie Szczurowa, łączący w sobie elementy zarządzania publicznego, kapitału społecznego a także czynniki obrazujące stan finansów samorządowych kształtuje się na poziomie wyższym od średniej wojewódzkiej, najwyższych spośród wszystkich badanych gmin. Wewnątrz badanej grupy występuje znaczące zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi gminami. Jest to w dużej mierze efekt zróżnicowania wskaźników budżetowych w poszczególnych gminach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

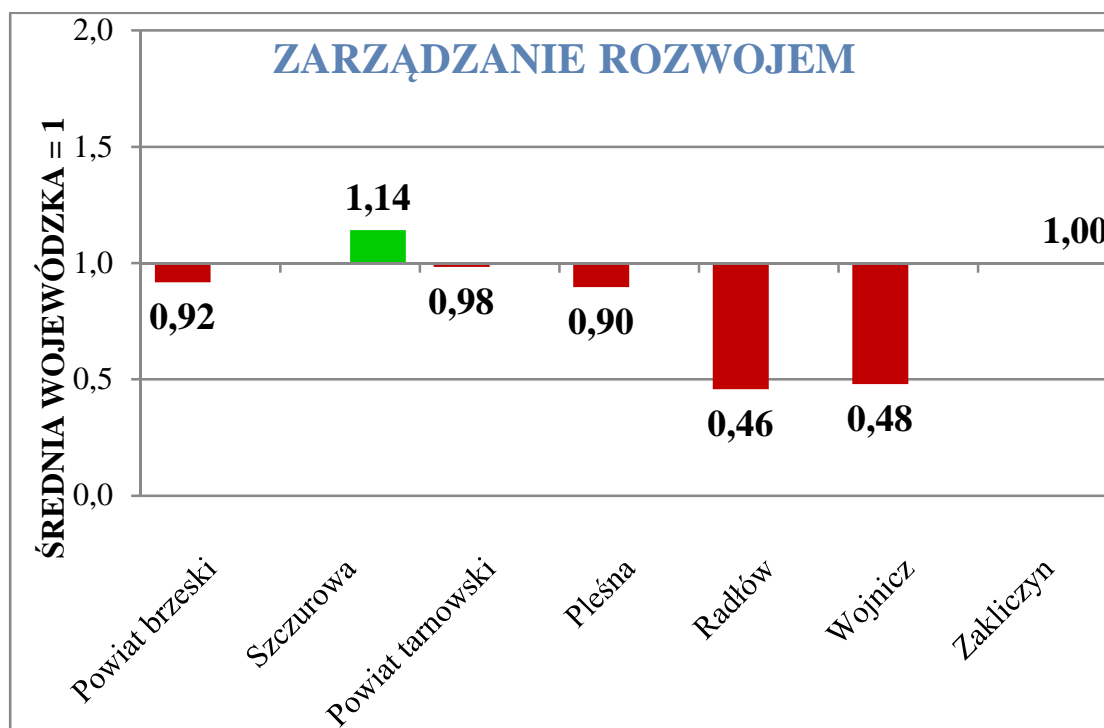

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Gminy Radłów oraz Wojnicz charakteryzujące się najmniej korzystnymi wskaźnikami zadłużenia oraz zdolności samofinansowania inwestycji osiągnęły najniższe wskaźniki w obszarze zarządzania rozwojem. Z kolei Gmina Szczurowa charakteryzująca się aktywną polityką inwestycyjną ostatnich lat znajduje się w tym obszarze na przeciwnym biegunie. Co równie ważne, ponad 37 % wydatków inwestycyjnych finansowanych jest ze środków unii europejskiej, a całkowita wartość umów podpisanych na realizację projektów unijnych, w przeliczeniu na 1 mieszkańca sięga niespełna kwoty 15 tys. zł. Innym zauważalnym czynnikiem wpływającym negatywnie na poziom zarządzania gminami są znaczne braki w zakresie pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na koniec roku 2012 r. wskaźnik pokrycia planami zagospodarowania w Gminie Szczurowa wyniósł jedynie 35% ogólnej powierzchni.

Poziom kapitału społecznego, będący bolączką większości gmin subregionu tarnowskiego, w Gminie Szczurowa określić należy jako przeciętny. Niska frekwencja wyborczej, szczególnie w wyborach samorządowych, rekompensowana jest wyższymi wskaźnikami zaangażowania mieszkańców w działalność podmiotów Trzeciego Sektora.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

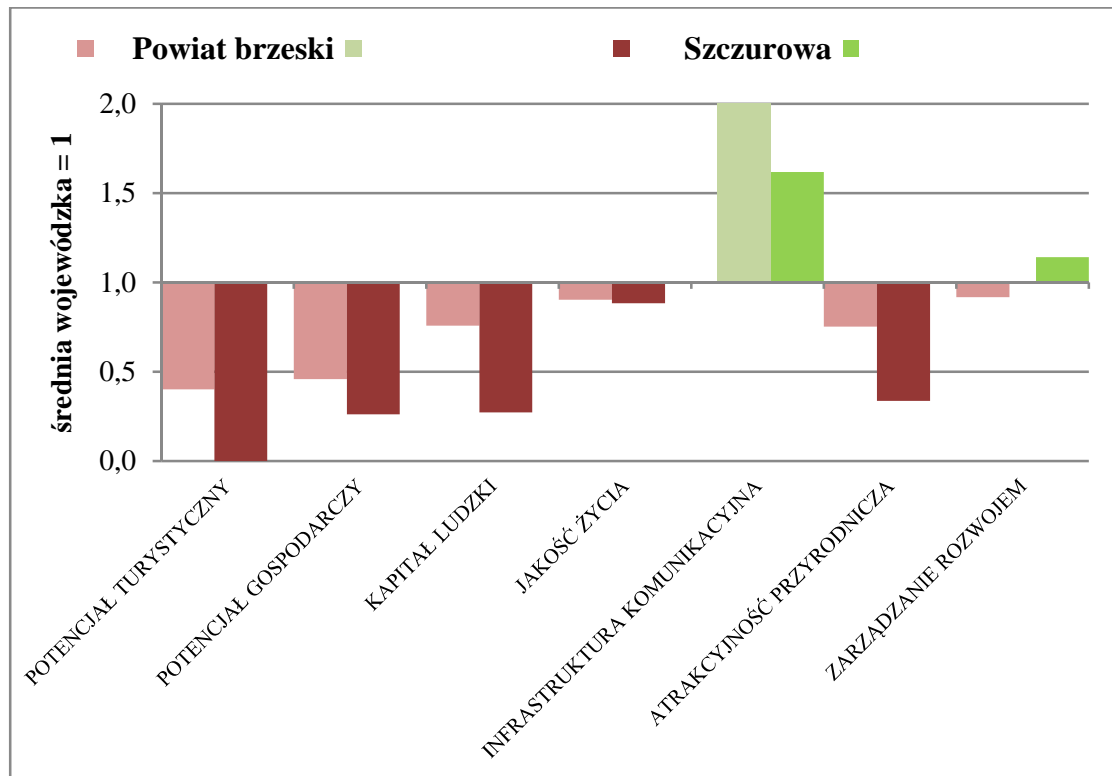

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

DIAGNOZA PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINY SZCZUROWA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

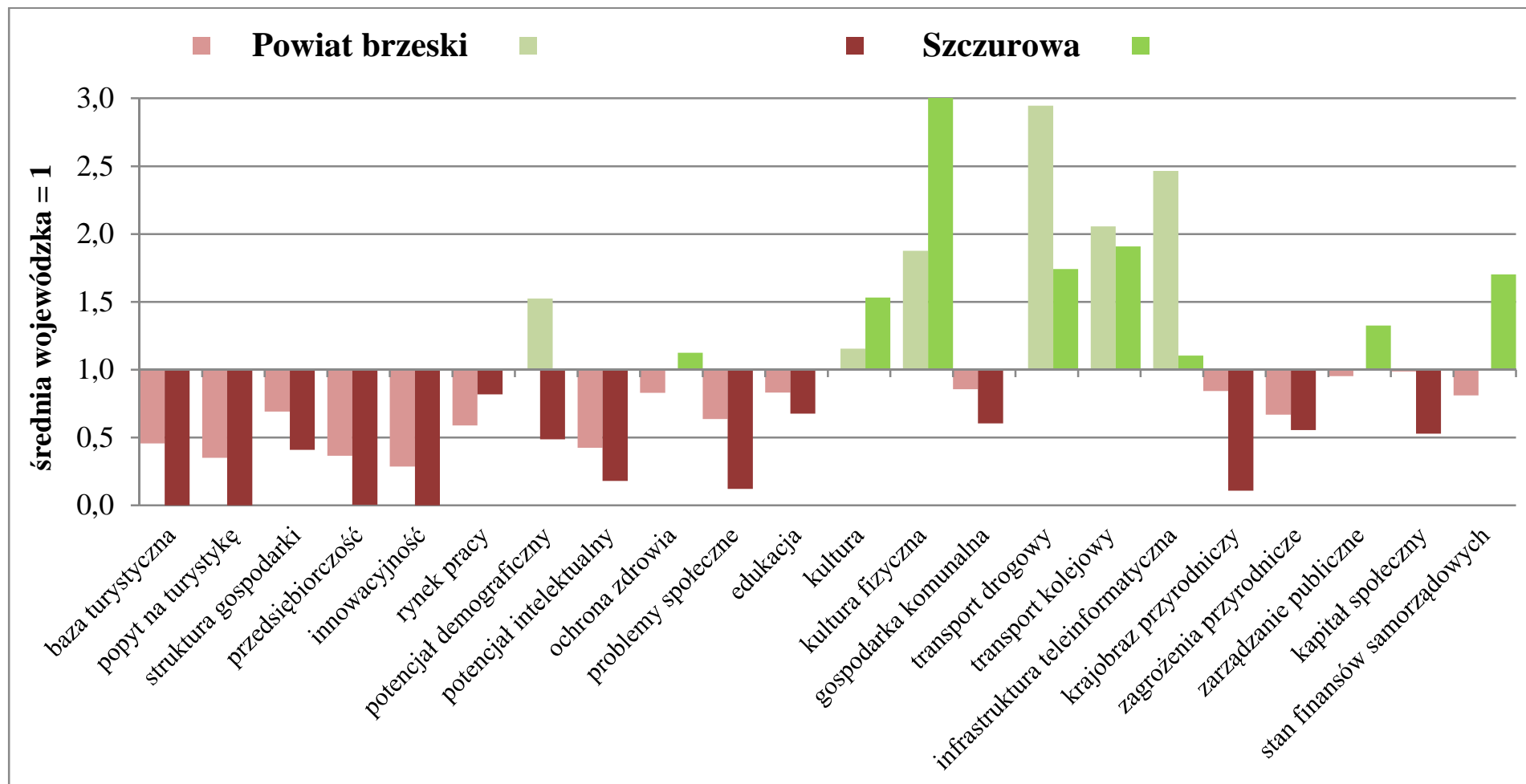

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej
1989 r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt: „Nowoczesne Zarządzanie Publiczne” o numerze POKL.05.02.01-00-025/12, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej, Priorytet V – Dobre rządzenie.